

לקראת שבת מלכתא

כאשר חלף רבינו באותו יום סמוך לביתה, ראתה אותו ורצה לכיוונו ו'בישרה' לו שמגיע לה 'מזל טוב' שכן התקינו בחצרה חבלים חדשים לתליית כביסה. רבינו נעצר והקשיב לדבריה בריכוז, תוך שהוא מראה לה סימני התלהבות והתרגשות מ'השמחה הגדולה'. ואז אמר לה שהוא רוצה לראות את החבלים החדשים בעצמו!

'מזל טוב' לחבלי הכביסה החדשים וחלוקת שוקולד לילדים שהפריעו לשקידתו - מעט ממידותיו האציליות של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

"הן עם פְּלִיאי יָקוּם" (במדבר כ"ג, כ"ד)

צועד לו רבינו בדרכו מתפילת שחרית לביתו מוקף כתמיד בקבוצת יהודים, מהם תלמידי חכמים שבאים לדבר בלימוד, מהם יהודים שבאים לשאול שאלות הלכתיות ומהם יהודים שבאים לעצה וברכה.

לא הרחק מביתו גרה אשה מבוגרת וגלמודה, שהיה ידוע לכל שהיא לוקה בנפשה, כאשר חלף רבינו באותו יום סמוך לביתה, ראתה אותו ורצה לכיוונו ו'בישרה' לו שמגיע לה 'מזל טוב' שכן התקינו בחצרה חבלים חדשים לתליית כביסה. רבינו נעצר והקשיב לדבריה בריכוז, תוך שהוא מראה לה סימני התלהבות והתרגשות מ'השמחה הגדולה'. ואז אמר לה שהוא רוצה לראות את החבלים החדשים בעצמו! הוא הסתובב ושב על עקביו לתחילת הרחוב, עלה לחצר ביתה לראות את החבלים החדשים, הביט עליהם ושיבחהם שהם נראים כה מוצלחים והצורה שהותקנו כה מוצלחת...

יהודה, גם אם נימא שאין בזה כלום, הרי זה חסד איתו! נענה רבינו: גירעכט, גירעכט, (צודק, צודק) עמד וסידר כובעו וזקנו ופיאותיו, ואמר לו: צלם!

למעלה מזאת סיפר תלמידו רבי משה אהרן סלושין, שרבינו פעם השתתף בשמחה וכאשר כבר נכנס לרכבו שמע רבינו ילד שאומר לחברו שלא הצליח לצלמו, כששמע רבינו כך, 'יצא חזרה מרכבו

יצא מהרכב כדי לרצות ילד

כשהגיע פעם הגה"צ רבי יהודה זאב סגל (ראש ישיבת מנצ'סטר) לרבינו, רצה אחד מהמלווים לצלמם יחד. התפלא רבינו, איזה צורך יש דווקא בתמונה של ראש הישיבה איתי דווקא? נענה לו רבי

סיפור רבינו שכאשר שמע זאת מרבי שלום נזכר שאכן בימי צעירותו של רבי חיים טודרוס לפני חמישים שנה ויותר אכן היה בו משהו ממידת הכעס ועבד על כך והשתנה לגמרי עד שלא היה לו זכר למידה זו, ההיפך המוחלט, ומופלא הדבר שבכל זאת עדיין אינו מאמין בעצמו אחרי חמישים שנה ולא רצה לומר מילה לילדים, שמא יתעורר בו משהו ממידת הכעס.

מעניין לציין איך נהג רבינו עצמו עם ילדים משתובבים ששיחקו ליד חדרו המפורסם בו הגה על תלמודו. מספר רבי זאב שכטר: ילדים היינו ושיחקנו בכדור וברעש גדול ליד חדרו זה, בלי להרגיש שאנו מפריעים. במקום לצאת ולגער בנו או לפחות לנסות להעיר לנו. הוא יצא עם חפיסת שוקולד בידו ובנעימות שאלנו: מי הכי גדול מכולם? כשהגיע אליו אמר לו, תחלק את השוקולד לכל הילדים, אבל תאכלו ותעברו לשחק ליד "הבאר", מקום בו העריך שלא יפריע למישהו ללמוד.

פירור כעס גרוע מפירור חמץ

היה חוזר רבות על סיפור ששמע באחת מדרשותיו של גיסו הגה"צ רבי שלום שבדרון ומאוד תפס את ליבו, על הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא שהיה מקפיד מאוד לאכול בפסח רק "מצה שמורה" שהקמח היה שמור משעת קצירה שלא יבוא בשום מגע עם מים והיה שומר עליהם בשמירה מיוחדת ומוקפדת.

פעם הגיע עני בערב פסח ואמר שאין לו מצות לליל הסדר ומשום מה הרבנית חשבה שהמצות של הרבי הם לא המצות השמורות במיוחד אלא אחרות שהיו בבית ומסרתם לאותו עני. לאחר מכן התבוננה וראתה שטעתה ומסרה את המצות עליהם עמל כל כך ואותם שמר מכל משמר ונבהלה מאד ולא ידעה כיצד תספר זאת לבעלה הגדול ומרוב בהלה החליטה לקחת מהמצות הפשוטות והניחתם במקום המיוחדות, בתקוה שהרבי לא ישים לב לשינוי. כך אכן היה שהרבי ישב לערוך את הסדר ולא היה נראה שהוא מבחין שמישהו אירע, ושאת המצות מהם אכל את הכזיתים בליל הסדר, לא היו אותם מצות עליהן כה עמל ויגע בשמירתן.

כמה ימים לאחר החג הגיע לביתו של הרבי מקרה של זוג שבביתם התערער השלום בית בעקבות כך שהאשה סירבה לבשל מאכלים שאינם מכילים 'שרויה'. כששמע הרבי את סיפורם ביקש לקרא

לאפשר לו לצלמו כרצונו ואף חיך אליו. אירע עוד שצלם אחד לא הצליח לצלמו וביקש באי נעימות אם רבינו יוכל לעצור וכך יוכל לצלמו עם החתן, רבינו הסכים, וכשהלה סיים אמר לו רבינו תודה, שאלו הלה, על מה תודה, נענה רבינו, עכשיו כשיהיה תמונה ידעו שהייתי ויהנו.

נכנסו פעם קבוצת בחורים מישיבה של יוצאי חו"ל להתברך מפי רבינו. אחד הבחורים הביא איתו מצלמה אלא שמחמת יראת הכבוד בהיכנסם לרבינו, לא העלה בדעתו לצלם, כשעברו להתברך מפיו ראה רבינו מצלמה בידו ושאלו למה היא נועדה והלה שתק במבוכה, רבינו הבין מה שאירע ונעמד לצידו כדי שיעשו מה שרצה שיצלמוהו עם רבינו.

חילק שוקולד לילדים שהפריעו לשקידתו

כאמור ומסופר לעיל קניינו הטובים בתורה ובמידות היו משימוש תלמידי חכמים וצדיקים שראה בירושלים. סיפור מופלא היה רבינו מספר, אותו שמע מגיסו הגה"צ רבי שלום שבדרון. סיפור שהיה עד לו בעצמו.

היה זה כאשר נכח רבי שלום בבית המדרש והבחין בהגה"צ רבי חיים טודרוס הרשלה מדמויות ההוד של "שערי חסד" יושב ולומד ומשנן את תלמודו בינו לבין עצמו ובחוץ רעש גדול של ילדים משחקים ומשתובבים. ניכר היה עליו שהקולות מפריעים לו במידה גדושה, ולמרות זאת אזר כח ולא אמר להם דבר. והנה מיד כשנכנס החברותא ביקש רבי טודרוס שיצא החוצה ויבקש מן הילדים שירחקו רגליהם וישחקו במקום אחר בחצר, שלא יהא נשמע קולם בתוככי בית המדרש.

הדבר עורר בו פליאה רבתי, הלא כבר הכיר על פניו מראש מקדם לפני שעה ויותר שהדבר מפריע לו עד מאד, אם כן - תמה, מדוע המתין רבי טודרוס מלהעיר לילדים עד בואו של החברותא, הלא היה יכול ללכת בעצמו החוצה, לבקשם שלא יפריעו לו בתלמודו.

החליט רבי שלום ללכת בעצמו לשאול אותו על כך, ענה לו רבי טודרוס: אגלה לך סוד. מטבעי נולדתי בנטיה למידת הכעס ומשום כך קיבלתי על עצמי שבשום אופן לא אכניס עצמי לדבר שיכול להביא אותי לידי רוגז, ולכן כשמעתי את הילדים משתוללים, לא רציתי ללכת להעיר להם בעצמי, כי חששתי שאכם וחיכיתי שהחברותא יבוא והוא יעשה זאת.

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

בין ציבור המאזינים ישב באותה דרשה אדם פשוט מתושבי העיר, שהאמין בכל לב בדרשותיו של הרב. הוא החל להפריש מעשרות, עישר ועישר אבל לא התעשר... יום אחד שפך את ליבו בתפילה לפני ה', בדמעות הרבה מקירות ליבו, שבפירוש אמר הרב בדרשתו שהמעשר סגולה לעשירות, והתחנן הרבה לזכות לעשירות

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על כוחה של תפילה אמיתית

"וַיֵּרָא בְּלֶקֶךְ בֶּן צְפוּרָה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי. וַיַּגֵּר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מֵאָדָּם כִּי רַב הוּא" (במדבר כ"ב, ב'-ג')

פירש בספר הקדוש נועם אלימלך, "אמורי" מלשון אמירה ודיבור, עיין שם. תולעת יעקב כוחה בפיה, כמו שאמרו במדרש תנחומא (בשלח ט): "אל תיראי תולעת יעקב (ישעיה מא, יד), למה נמשלו ישראל לתולעת, לומר לך מה תולעת הזה אינו מכה את הארזים אלא בפיו, והוא רך ומכה את הקשה, כך אין להם לישראל אלא תפילה, שהעכו"ם נמשלו כארזים" וכו' עד כאן. זאת ראה בלק "את כל אשר עשה ישראל לאמורי" - בכח האמירה והתפילה שלו, כתולעת הזו שמכה ומפוררת את הארזים הגבוהים והחסונים. מכח התפילה של ישראל היה מואב מתירא, "כי רב הוא" כוחה של תפלה.

לפיכך ביקש אף הוא לבוא כנגדם בכוח אמירת הפה שכנגד הקדושה, הלא הוא פיו של בלעם הרשע, ויהפוך ה' את הקללה לברכה.

בעיר ניו יורק שבארצות הברית התגורר אחד מגדולי הצדיקים שבדור הקודם, הלא הוא כבוד קדושת האדמו"ר מקופישניץ זצוק"ל, המפורסם במידת אהבת ישראל שבערה בליבו. הוא היה פועל גדולות ונצורות עבור כל איש מישראל, אף כשלא הכירו כלל. בשנות הזעם של מלחמת העולם השנייה, הגיע לפניו יהודי פולני ירא שמים, חסיד גור, שהצליח לברוח מפולניה לאמריקה בטרם פרוץ המלחמה, כשבכוונתו להביא אחריו את אשתו ובניו. אך תיכף כשפרצה המלחמה נתקעה כל משפחתו 'שם' - בגיא צלמוות שבפולין, כאשר אין יוצא ואין בא. זמן רב לא קיבל מהם שום סימן ואות חיים ולא ידע מה עלה שם בגורלם. הוא בכה מאוד בפני הרבי, שהוא מתיירא וחושש לחייהם, ושאל ממנו עצה, כדת מה לעשות כדי להצילם.

הרבי הקדוש נצטער עד מאד בצערו הגדול. בידעו ובהכירו את חומר הגזירה הקשה שבהשתלטות הגרמנים על פולין, היה נסער מאוד. הוא אמר שהוא מוכן לעשות הכל למען הצלתם, אך האיש עמד ובכה במר ליבו, שלא נראה לו שניתן לעשות משהו כאן באמריקה... כך עמד

שעה ארוכה ומירר בבכי, כשכולו מזועזע ומתיירא מחמת השמועות הקשות שהחלו לזלוג על אודות המתרחש על אדמת פולין. הרבי, שלא יכול היה לסבול את צערו הנורא של היהודי שלפניו, דיבר על ליבו ועודדו להתחזק בביטחון איתן בהשם יתברך, שיחוס וירחם על בני משפחתו, אך ללא הועיל. האיש לא נרגע כלל, והמשיך בכיותיו ובדאגותיו.

כראות הרבי את המצב, הביט שוב היטב בקוויטל שלפניו, בו הוזכרו כל שמות בני המשפחה. לפתע קם נרגש מכיסאו ופנה אל האיש בקול גדול, ואמר: "מבטיחך אני, שבעוד שבועות מספר יגיעו הנה כל בני משפחתך חיים ובריאים וקיימים!" כשמוע האיש את ההבטחה המפורשת יוצאת מפי קדשו, תיכף ננסכה בו רוח חיים. הוא נתמלא שמחה וגיל, ויצא מחוזק ומעודד, בטוח בכוחו של צדיק.

ואכן, צדיק גזור והקב"ה מקיים! לאחר מספר שבועות הגיעו כל בני המשפחה בשלמות הגוף והנפש אל אדמת אמריקה, והתחברו עם אביהם יחדיו לשמחתם הגדולה. התברר שהם ניסו כל העת להבריח את הגבול כדי לצאת לארצות הברית, והתחבאו במקומות שונים, אך בהיות בריחה שכזו כרוכה בסכנות גדולות, לא עלה הדבר בידם. ברם, תיכף אחר הבטחת הצדיק, נפתחה בפניהם פתאום דרך פלאית לצאת מפולין, באמצעות מכר אחד שהצליח להנפיק עבורם אישורי יציאה פיקטיביים בשמות נכריים, והיה זה נס גדול!

לאחר מכן נשאל הצדיק: מנין היה לו העוז לקום ולהבטיח בפה מלא, בדבר כזה שהיה כמעט ברור.

אמר הרבי בענוותנותו המפורסמת: "האמת שאיני בעל מופת כלל, לא מיניה ולא מקצתיה... אלא שכשראיתי עומק צערו הגדול של אותו יהודי, לא יכולתי בשום אופן לעמוד מנגד ולא לעשות כלום. ככל שניסיתי להרגיעו מבכיו, לחזקו ולעודדו לא הצלחתי כלום, עד שהוכרחתי לתת לו 'הבטחה' בדבר, רק כדי להרגיעו ולהחיות את נפשו!

ומני אז שנתתי הבטחתי בדבר, עמדת כל העת בתפילות לשמים, שלא תהא חלילה הבטחה של שקר... וברוך שומע תפילת עמו ישראל שנענה לבקשתי, ונתקיימה ההבטחה במלואה!" סיפר אותו יהודי, ששנים לאחר מכן, כשעלה ארצה, נכנס לברכת שלום אצל רבו, כבוד קדושת בעל ה'בית' ישראל' מגור זצוק"ל. הרבי שאלהו כדרכו על כל המוצאות אותו בשנות הזעם, וכיצד ניצל מגיא התופת. הוא סיפר לפניו כל אותה המעשה.

"בית ישראל" התרגש מאד ממעשה זה וביקש ממנו לחזור שוב במדוייק על כל פרטיו. שלוש פעמים עמד וסיפר זאת לפניו! בפעם אחרת הגיע אותו חסיד ב'נסיעה' לגור לכבוד ראש השנה. לאחר תפילת ערבית בליל ראש השנה עבר כל הציבור על פני הקודש להתברך בברכת השנים, והיו רצים לפניו ביעף, כידוע. אך כראות הרבי ה"בית ישראל" את אותו יהודי חסיד בין כל אלפי האנשים, עצר אותו באמצע שורת העוברים וביקשו לספר שוב אותו המעשה! הוא עמד בתוך קהל ועדה וסיפר הכל בפרוטרוט, וציבור ענק עמד והמתין עד שסיים סיפורו! להראות ולהודיע גדל כוחה של תפיילה, ובפרט תפילת הצדיקים, שבכוחה לחולל ניסים ונפלאות עצומים!

סיפר לי מחותני, הגאון הצדיק מורנו רבי זונדל קרויזר זצ"ל: פעם אחת הוא נכנס לתפלת ערבית של מוצאי שבת, לביתו נאווה קודש של מרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל, שבמעלה רחוב פרס בירושלים ת"ו, כדי להתפלל במניינו המיוחד, ולחזות בעבודת קודשו. הוא תפס את מקומו סמוך ונראה לרב, כדי שיוכל להסתכל היטב, ללמוד ממעשיו ולדבוק בדרכיו.

והנה בתפילת שמונה עשרה הבחין, שכשהגיע הבריסקער רב לברכת "שומע תפילה", החל לומר את הוידוי הנדפס בסדורים: "אנא ה' חטאתי, עויתי, ופשעתי לפניך" וכו'. הוא אמר זאת בשברון לב עצום, ועל אף שנאמר בלחש, בהיותו סמוך ועומד אצלו, שמע את תחנונו.

לפתע, תוך כדי וידויו, נאנח הרב אנחה עמוקה המשברת חצי גופו של אדם: "אוי! אוי! אוי!", ולא היה זאת במוצאי מנוחה של 'שבת-סליחות', אלא במוצאי שבת רגיל שבאמצע השנה!

העולם מספרים על רב גדול אחד, שדרש בענין הצדקה וחובת

מעשר כספים. הוא הזכיר בין השאר את מאמרם ז"ל (שבת קיט.): "עשר תעשר (דברים יד, כב) - עשר בשביל שתתעשר", שהמעשר יש בו סגולה לעשירות! וניתן לנסות וסגולה זו, שהיא בדוקה ומנוסה! כדכתיב (מלאכי ג, י): "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר, ויהי טרף בביתי, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די".

בין ציבור המאזינים ישב באותה דרשה אדם פשוט מתושבי העיר, שהאמין בכל לב בדרשותיו של הרב. הוא החל להפריש מעשרות, עישר ועישר אבל לא התעשר... יום אחד שפך את ליבו בתפילה לפני ה', בדמעות הרבה מקירות ליבו, שבפירוש אמר הרב בדרשתו שהמעשר סגולה לעשירות, והתחנן הרבה לזכות לעשירות.

אכן, לאחר תקופת מה זכה להתעשר בעושר רב. שמע על כך חברו, שבעקבות מעשר הכספים שהחל להפריש זכה לעשירות, ושאלו: "האם יש ממש באותה סגולה?"

ענה לו העשיר: "בוודאי הסגולה הזו פועלת! אבל צריך בשביל כך לשפוך הרבה דמעות!" [יעיין נא בספר חיי אדם (כלל ל"ו שלהי ס"א), שפסק שהסגולה מועלת כאשר "אין שאר מעשיו מעכבים" עד כאן לשונו].

כבוד קדושת מרן האדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל, בעל 'ויזאל משה' היה אומר, שהדמעות הן המשקה האהוב ביותר לפני השם יתברך...

אחד מגדולי הצדיקים בירושלים של מעלה בדור הקודם, היה הרב הקדוש המפורסם רבי דוד צבי שלמה בידרמן זצוק"ל, הרבי מלעלוב.

תפילותיו נודעו לשם דבר, עבודתו בקודש היתה במסירות נפש, בקולות בברקים ובבכיות לרוב, כמסורת בית לעלוב.

יהודי ששהה עמו פעם באכסניית דרכים, [כידוע, היה הרבי מרבה בנסיעות לחוץ לארץ, בעיקר לפולין, בפעולותיו הרבות לצרכי בית ישראל], ובהשגחה פרטית קיבל חדר באותה אכסניה, סמוך לחדרו של הרבי הקדוש, סיפר:

באמצע הלילה הוא התעורר לקול בכיות גניחות ואנחות שבקעו מתוך חדרו של הרבי. הוא נבהל ונרעש: מי יודע מה קורה שם עם הרבי, שבכיותו הטהורה נבעה מלב נשבר לרסיסים.

הוא קם ממייטתו חיש מהר, ואץ לעבר חדרו של הרבי. אך הדלת היתה נעולה. הוא הציץ פנימה מבעד לחרכי הדלת, והתגלה לפניו מחזה נורא הוד! הרבי הצדיק שוכב על הארץ, מכה וחובט על ליבו בחזקה, וצועק ובוכה לעצמו: "דוד צבי שלמה בן מאטיל, מה יהיה איתך? אוי ווי, וואס וועט זיין מיט דיר? ווען וועסטו שוין טאהן תשובה?..."

הוא עמד שם כמסומר למקומו עוד שעה ארוכה, עד שנרגע הרבי מבכיותיו ומתפילותיו.

מעמד אותה תפילה עצומה, נחרט בלבבו לאורך ימים ושנים, והוא היה מספר על כך תמיד לבניו ונכדיו, ללמדם כוחה של תפילה!

(מתוך טיב המעשיות)

יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים...

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם והנה בחלומי שמתגשם: יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתינו הקדושה..
כן זה החלום שלי... ואני מתפלל על זה...

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

הרב שליט"א הזכיר בדבריו סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בנו של קדוש-ישראל, מרן רבי אלחנן הי"ד, שעל-שמו נקראת שכונתינו, בעת ששהה במשך השבת ברמת אלחנן. היה זה לאחר שעלה רבי שמחה זצ"ל לארץ ואז החלטנו להזמין לעשות את השבת בשכונה הקרויה על-שם אביו הגה"ק הי"ד

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על תבשיל-השבת שמרפא את בני האדם ברפואה פלאית

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

קיימת בעיה שלא כולם מקדישים לה תשומת-לב, והיא, שאסור להכניס לימון לתה, אפילו בכלי שני, שכן לימון נכלל בסוגי המאכל החריפים, ולכן הוא מבשל אפילו בכלי שני.

רצינו לתת עצה לכך, והיא, לקחת את מיץ הלימון, ולהכניסו לתוך מים, אפילו מים מהברז, ואז המים גורמים לכך שהחריפות תצא, ואפשר יהיה אחר-כך להכניס את הלימון לתה.

עצה נוספת שתאפשר ליתן את הלימון לתוך כוס התה, כמו שכתב ה"שערים המצוינים בהלכה" והיא, שיתן כמה טיפות י"ש, או לימון, לתוך כף מים צוננים, ושוב כמה טיפות לתוך כף, באופן שכל כוח החריפות יחלש, כמו"כ הש"ך דצוננים מבטלים כח המלח, ואח"כ יתן את הכף בתוך כוס התה, ובצורה כזו יוכל מי שיש לו כאב גרון לשתות את התה כשהוא רותח.

אם מקיימים את רצון התורה, הכל מסתדר מאליו

והנה, פנה אל"י יהודי, ואמר לי, שנתנת הלימון במים והפגת חריפותו על ידי כך, אינה מסייעת לו, כיון שהמחלה שלו זוקקת דווקא את החריפות של הלימון, ואם כן מה עליו לעשות?

השבתי לו, שאם מקיימים את רצון התורה, הכל מסתדר מאליו, וגם אם הנך זקוק לחריפות הלימון - תוכל להירפא בדרך הנ"ל... בענין זה כדאי לשמוע את הסיפור שהתרחש בעיר קובנה, בה כיהן הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל כמרא דאתרא.

רופא מומחה היה בקובנה, וד"ר קושלבסקי שמו, והיה האיש מוכתר במידות טובות, וגם רופא גדול. פעם אחת, בערב שבת, מתדפקת על דלתו אשה הממורת בבכי ובתחנונים ומבקשת שיבוא לראות את בנה החולה, המצוי בסכנה גדולה. חבש הרופא את כובעו ורץ עמה לביתה. בראותו את מצבו של הילד, רשם לו תרופות.

לאחר השבת, הגיע שוב ד"ר קושלבסקי לבית הילד כדי לברר את מצבו, והאם הבריאה ממחלתו, כפי שרופא יהודי צריך לעשות. והנה בבואו לשם, הוכה בתדהמה בראותו שהחולה עומד על רגליו כאחד האדם, מה שהוגדר אצלו כנס רפואי.

"כיצד טיפלת בבנך?" - שאל הרופא את האמא. וזו הסבירה באר-היטב: אתה ציווית עליי שאכין לפני שבת את התרופות הנ"ל. אבל

ראיתי שהזמן מתחיל להיות מאוחר, ולמרות מצבו הקשה של בני לא רציתי לחלל שבת.

מה עשיתי? - חיממתי מים בסיר, וכשהמים היו במצב של רתיחה גמורה, נטלתי את פתק-המרשם של התרופות שמסרת לי והשלכתי למים.

בשבת, כאשר גברו כאביו של בני, לקחתי את המים הללו ונתתי לו כמה טיפות כל פעם... ואמרת בלבי "מי שאמר לתרופה שתִרְפָּא, יאמר למים הפשוטים הללו שירפאו". וכך הווה. ועוד במהלך השבת נרפא הילד ושב לאיתנו.

רבי יצחק אלחנן אמר אז, שריפוי הניסי של הילד נובע מהמסירות שגילתה אימו לשמירת השבת.

רואים מכאן שהריפוי ממחלות בעם ישראל אינו קשור בדווקא ל... מצבו של החולה. גם אם היו מספרים לי שהאמא הגיבורה היא הוסיפה כמה דמעות לשיקוי-הרפואי שנתנה לבנה, הייתי מאמין שהבן שלה ירפא. וזאת בעקבות דברי השל"ה הק' על הרי"ף.

על הפסוק שנאמר אצל הגר (בראשית, כ"א י"ט) 'וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת קוֹל הַנְּעִר וְכוּ'; וַיִּפְקַח אֱלֹקִים אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא בָּאָר מִיָּם וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֵא אֶת הַחֲמַת מִיָּם וַתִּשְׁק אֶת הַנְּעִר - אומר השל"ה שהבאר הזו שנגלתה להגר, נוצרה מדמעות עיניה, כמו שנאמר בפסוק הקודם 'וַתֵּלֶךְ וַתִּשָּׁב לָהּ מִנְּגַד הַרְחֵק מִמִּטְחוּי קִשְׁת פִּי אִמְרָה אֵל אֲרָאָה בְּמֹת

המעשה המופלא בלוס-אנג'לס

באותה שבת סיפר הגר"ש וסרמן דבר מופלא, והסיפור הובא גם בספר 'נפש שמשון' של הגר"ש פינקוס זצ"ל. ממעשה זה נוכל ללמוד על כוחה של השבת, עד כדי כך שגם מאכליה הטעימים והערבים מסוגלים לגרום התרחשויות מופלאות.

בזמירות יום-השבת אנחנו מזמרים: 'יום שבתון אין לשכות, זכרו כריח הניחוח' וכו'. ושאל האורח הנכבד, מה הקשר לכאורה בין שני חלקי המשפט 'אין לשכות, וזכרו כריח הניחוח'?

וסיפר מעשה שהיה בקהילתו בלוס אנג'לס, שם כיהן כרב. משפחה שהתקרבה לשמירת מצוות ערכה שבת-חתן לאחד מילדיה, וכיון שחששו שחלק מהאורחים עלולים להגיע לאופרוף במכוניותיהם, רח"ל, חילקה המשפחה את השמחה לשני חלקים.

את העליה-לתורה והקידושא-רבה שלאחריה ערכו במלון פלוני, וביקשו מהמשתתפים לא להגיע ברכביהם; ומי שלא יוכל להגיע בשבת הוזמן לחלק השני של השמחה שייערך באחד הלילות בשבוע שלאחר מכן.

לפני השבת, הציגו בעלי השמחה את נוסח ההזמנה לפני הרב וסרמן, כרב הקהילה, והוא הבחין שבתפריט שיוצע בסעודת הבוקר ביום השבת אין צ'ולנט...

פנה רבי שמחה למחותנים ואמר שכיון שאכילת החמין מקובלת בכל תפוצות ישראל, כדאי לשלבו גם בתפריט שלהם. בעלי השמחה הסכימו והוסיפו את הצ'ולנט לרשימת המאכלים בתפריט.

הצ'ולנט גרם לגירוי מחודש במוח

בשבת בבוקר, התברר שבני זוג אחד, מקרובי המשפחה, לא עמדו בתנאי שנכתב בהזמנה והגיעו, לבית המלון בו נערכה השמחה. ברם, מה שקרה לאחר מכן גרם לתדהמה-רבתי בקרב כל המשתתפים.

האשה שהגיעה עם בעלה עברה בגיל צעיר את כל מוראות השואה, ועמדה פעמים רבות לפני מוות בטוח, וברגע האחרון ניצלה. מרוב הצרות והיסורים שעברו עליה, נעלמו ונמחקו מזכרונה כל דברי-ימיה, והיא שכחה לגמרי גם את הפרטים הקרובים ביותר, כגון שמות הוריה, שם העיירה שבה נולדה, וכיו"ב.

והנה, ברגע שנכנסה לאולם השמחות, וריח הצ'ולנט עלה בנחיריה, אמרה 'זה המאכל שאמא שלי היתה נוהגת להכין מדי שבת', ומיד לאחר מכן החלה האשה להיזכר בכל הפרטים שנמחקו מזכרונה. מאכל-

השבת גרם לגירוי-מחודש במוחה, והזכיר לה את כל מה ששכחה - - -

למדנו מכאן עד כמה יש להקפיד על מנהגי-השבת, אפילו אלה הקשורים למאכלים, ויתירה מזאת; ההקפדה בהלכות בישול, וביתר ההלכות, איננה רק במהלך השבת עצמה, אלא יש לעשות זאת עוד לפני התקדש השבת... ואם רואים שהחמין לא הוזכרו בתפריט, יש להעיר על כך.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

הילד ותשוב מנגד ותשא את קלה ותבך!.

ועוד אומר שם השל"ה בדבריו, שכאשר אדם בוכה להשי"ת, גם הכוכבים והמזלות מצטרפים לבכי זה, ונוצר מצב שהשי"ת אומר שאם כל הבריאה בוכה, הוא נענה לדמעות.

הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל שוחח פעם עם חולה שהרופאים כבר התייאשו ממנו. אמר לו רבי משה: כתוב בתהלים 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ', ולכאורה היה די לכתוב עזרי מעם ה', ולא יזה צורך הוסיף דוד כאן שהקב"ה עשה את השמים ואת הארץ?

ותירץ: שהרי את השמים ואת הארץ ברא השי"ת יש מאין, ולכן לומדים מכאן שאפילו אם על פי דרך הטבע לא רואים כל אפשרות להצלה, בכל זאת אפשר לפעול על ידי תפילה שישלח הקב"ה עזרו, בבחינת יש מאין.

את כל הדברים הללו אמרנו למי שאמר שהוא זקוק דווקא לחריפות הלימוד, ולכן לא יוכל להשתמש בעצה לתת את הלימוד לתוך כף מים צוננים, כדי להחליש את כוח החריפות. 'הרי לך מְדַבְּרִים אלה, שריפוי של יהודי תלוי בשמירת דיני התורה', אמרנו.

סיפור נוסף אפשר להביא כאן, כדי להמחיש שאפילו טעמו-של-תבשיל-השבת מרפא את בני האדם ברפואה פלאית, על אחת כמה וכמה אם הוא נזהר בהלכותיה של השבת, ולא משתמש עם הלימוד בכלי שני.

הרב שליט"א הזכיר בדבריו סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בנו של קדוש-ישראל, מרן רבי אלחנן הי"ד, שעל-שמו נקראת שכונתנו, בעת ששהה במשך השבת ברמת אלחנן. היה זה לאחר שעלה רבי שמחה זצ"ל לארץ, סיפר הרב שליט"א, ואז החלטנו להזמינו לעשות את השבת בשכונה הקרויה על-שם אביו הגה"ק הי"ד.

לפני שהביא הרב את סיפורו של הגר"ש וסרמן, סיפר הרב שהאורח הדגול נהנה מאוד משהותו במשך השבת ברמת אלחנן, במיוחד כאשר התוודע למנהג שהנהגנו כאן בתחילת ימיה של רמת אלחנן.

רק בניינים ספורים עמדו אז בשכונה על תילם, והציבור התפלל בצוותא במקלט אחד הבניינים. כיון שעדיין לא היתה אפשרות לחלק את המניינים לפי עדות, התפלל כל הקהל - עדות המזרח, חסידים וליטאים - במנין אחד.

הסברנו שאנחנו עושים זאת כדי ליצור אחדות בין כל העדות, והמדובר רק לתקופה קצרה, עד שייבנו בתי הכנסת, שיחולקו לפי העדות השונות. גם הרב אלישיב הסכים לשיתופן של כל העדות בתפילה, ואמר ש'עדיף שכולם יתפללו יחדיו בבית כנסת אחד, אבל התפילה תהיה באחדות, מאשר שיתפללו בכמה בתי כנסיות, ובמחלוקת!...

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

באתי לכולל בירושלים בשנת תשמ"ב, ישבו שם אברכים מכל הקהילות. היו חסידי צאנז והיו חסידי באיאן, קרלין, ותולדות אהרן, ליטאים ירושלמים, חסידי גור ועוד. שם ראיתי עד כמה יכול האדם למתוח את קצת הגבול היכולת שלו לגבהים בלתי נתפסים. אני זוכר, כשהיינו מתפללים מנחה, יכולת לראות מחזה מרטיט...

שיחה מיוחדת עם הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א
רב בית המדרש 'היכל צבי' - צאנז בירושלים, וממרבצי התורה בדורנו

יעקב א. לוסטיגמן

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

באחרונה זכינו לשמוע צרור עובדות, סיפורים ודברי חיזוק נפלאים מפיו של הגאון הגדול רבי חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש 'היכל צבי' צאנז בירושלים, אשר שיעוריו המופלאים על הש"ס ומקצועות התורה, התפרסמו ברחבי תבל במתיקותם והסברתם הקולחת והבהירה. להלן נביא חלק מתוך הדברים ששמענו באותה שיחה נפלאה, והחלקים האחרים פורסמו ופורסמו במאמרים נפרדים בסייעתא דשמיא:

"אני נזכר בסיפור יפה שאירע עם מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנז זיע"א. זה 'רעבישע מעשה', סיפור על 'מופת' של רבי, עם מוסר השכל עצום ונורא שנוגע לכל אחד ואחד מאתנו, באשר הוא שם.

וכך היה המעשה: בימים בהם התגורר הרבי זצ"ל ב'יוניון סיטי' שבניו ג'רזי, ארה"ב, היו באים בחורים מרחבי ארה"ב ללמוד שם, וחסידי צאנז באו גם מארץ הקדוש כדי ללמוד ולהסתופף בצלו של הרבי. גם אני עצמי זכיתי ללמוד שם חלק מתקופת נעורי.

באחד הימים הגיע לישיבה בחור חדש וביקש להתקבל לישיבה. המשגיח קיבל אותו לשיחה, עמד על ידיעותיו ועל רמתו הלימודית, וכפי שהיה מקובל אז בישיבה שלנו, הוא גם הציב בפניו את ה'מחיר' שעליו לשלם כדי להיכנס לישיבה.

"אתה תוכל להיכנס לישיבה בתחילת זמן אלול", הסביר המשגיח לבחור החדש, "אבל במקביל עליך ללמוד שתי מסכתות גמרא, שביחד כוללו בין 100 ל-120 דפים."

הבחור קיבל את התנאי, התחייב ללמוד שתי מסכתות והחל ללמוד בישיבה.

הגיע ראש השנה, בליל התקדש החג עברנו כולנו אצל הרבי כדי להתברך מפיו ב'כתיבה וחתומה טובה' כמנהג ישראל קדושים, וגם הבחור הזה הגיע ועבר יחד עם כולם.

אבל הרבי עצר אותו ושאל אותו, "כמה דפים התחייבת להיבחן?" הבחור נבוך, הוא השיב שהוא לא התחייב להיבחן אלא רק ללמוד, ומדובר בכ-120 דפי גמרא.

אמר לו הרבי, "אם כך, אני מצפה ממך שתבוא אלי בחג הסוכות, בעוד שבועיים מהיום, ותיבחן על 120 דף!"

פניו של הבחור חוורו... להיבחן 120 דף בתוך שבועיים? זאת משימה שהיא הרבה מעבר ליכולות שלו. איך אפשר ללמוד ולדעת 120 דף בתוך שבועיים בלבד???

הרבי הבחין בבהלה שלו, והרגיע את הבחור: אתה לא חייב ממש תוך שבועיים. גם שבועיים וחצי זה בסדר. תראה להיבחן אצלי את הדפים עד אחרי סוכות."

הרבי המשיך הלאה, לאנשים הבאים שעמדו בתור כדי להתברך מפיו, והבחור המבולבל המשיך גם הוא כשהוא אינו יודע את נפשו... אחרי חג הסוכות, הבחור עבר בשבת לומר 'גוט שבת', יחד עם כל הקהל, והרבי עוצר אותו בשנית: "נו... מה עם ה-120 דף שאמרת לך להיבחן???"

השיב הבחור לרבי: "לא הצלחתי. אני באמת ניסיתי, אבל זה בלתי אפשרי ללמוד 120 דף בתוך תקופה קצרה כל כך, ועוד לחזור ולשנן עד כדי שאוכל להיבחן על כל כך הרבה דפים? זה בלתי הגיוני בעליל!!!"

אמר הרבי מצאנז זצ"ל לבחור שעמד מולו, ואמר לו: "הסכת ושמע בחור חביב, אני אספר לך סיפור..."

איך אפשר להיבחן כל חודש 70 דף. זה לא הגיוני. אבל הוא הוכיח שזה הגיוני, ואנחנו, מאות האברכים שלמדו ברשת הכוללים הזו הוכיחו את זה, ורבים מוכיחים את זה עד עצם היום הזה. "באתי לכולל בירושלים בשנת תשמ"ב, ישבו שם אברכים מכל הקהילות. היו חסידי צאנז והיו חסידי באיאן, קרלין, ותולדות אהרן, ליטאים ירושלמים, חסידי גור ועוד.

"שם ראיתי עד כמה יכול האדם למתוח את קצת הגבול היכולת שלו לגבהים בלתי נתפסים. אצלנו בכולל, לא היתה הפקדה של שמירת הזמנים. אף אחד לא בדק מתי הגעת לכולל, ומה קרה? כולם הגיעו בזמן. הסיבה פשוטה! כשאתה חייב ללמוד 70 דף ולשנן אותם כדי לעמוד בכור המבחן, אין לך את הפריבילגיה לאחר לכולל בשלוש דקות... אתה מגיע חצי שעה לפני הזמן, והולך שעתים אחרי הזמן... אני זוכר, כשהיינו מתפללים מנחה, יכולת לראות מחזה מרטיט, אחרי עלינו לשבח, כולם הושיטו באופן אוטומטי את היד שלהם לגמרא ופתחו אותה בזמן אמירת הקדיש, הניחו אצבע במיקום המדויק שממנו הם רוצים להמשיך ללמוד, ובשניה שהסתיימה אמירת הקדיש התיישבו כולם באחת, וצללו בתוך שניה ללימוד. בלי שיחת חולין, בלי הכנת כוס קפה, בלי שום עיכוב או שהייה. בתוך שניה אחת בודדת, כולם כבר היו שקועים בחזרה בסוגיא, כאילו לא התפללו פה עד לפני רגע.

מהכוללים האלו אכן צמחו פארות, כולם ראשי בני ישראל המה, רבנים ויושבי על מדין, תלמידי חכמים מופלגים. פעם בחודש, היו מגיעים האברכים מכל הכוללים, למבחן מרוכז במלון גלי צאנז בנתניה, היו מגיעים כל האריות, מהכוללים, אברכים שהיו שקודים בכל רגע מזמנם בלימוד הש"ס. לא פעם היה פורץ שם דיון סוער באחד הנושאים שנלמדו בחודש האחרון, וזה היה כמו לקפוץ לתוך ים סוער, כל הגאונים האלו טענו טענות והביאו ראיות ומקורות לדבריהם מכל רחבי הש"ס, זה היה דבר עצום ונורא.

היה בכולל בחור קצת מבוגר, בעל תשובה ששמו היה דן. הוא היה שוקד על התורה בצורה מופלאה ומעוררת השתאות. אני זוכר שבשנת תשמ"ב, הגיע הרבי זצ"ל למסור שיעור בעניין פרוזובול, בכולל ש"ס בירושלים, ושם אמר הרבי שהוא לא מצליח לכלוא את רגשותיו והוא חייב לומר שהוא מתפעל מאוד מהבחור דן, שלמרות שעד לא מכבר לא היתה לו היכרות בסיסית עם הגמרא, מאז שהוא חזר בתשובה הוא הקדיש את עצמו ללימוד התורה, והגיע לכאלו יכולות עצומות, עד שהוא היה מקבל כל חודש ציון 100 במבחן! מדי חודש הוא למד שבעים דף חדשים וידע אותם בצורה מושלמת! חוץ מאותה הזדמנות הרבי זצ"ל הזכיר אותו כמה פעמים גם בשיעור חומש ורש"י שהיה מוסר מדי 'ליל שיש', כשהוא מציין את הבחור הזה כסמל ודוגמה ליכולת העצומה של אדם להשקיע את כל כולו בתורה ולזכות להישגים שהם למעלה מדרך הטבע."

מאגרים של פוטנציאל

אפשר להסמיך לזה גם דבר נפלא שכל חסידי צאנז רואים מדי שנה בימי החנוכה, וכולם עדים לפלא העצום הזה:

"אצל הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב זצ"ל, היה מנהג שהיו שמים על השולחן חבית קטנה מעץ, ובה יין, היו נועצים בחבית ברו והגבאי היה ממלא יין בכוסות ושולח לאנשים שונים, על פי הוראתו של הרבי.

"ויהי היום, הרבי אומר לגבאי למזוג כוס יין לפלוני וכוס יין לפלוני, והנה אזל היין מהחבית. הגבאי מחזיק את הכוס מתחת לברו המטפטף את טיפות היין האחרונות...

"הרבי שואל את הגבאי, נו... למה אתה לא ממלא יין? והגבאי משיב שנגמר היין בחבית.

"אבל רבי מנדל מרימינוב השיב לו מיניה וביה, מה הבעיה? תוציא את הברז מהחבית, תנעץ אותו בכותל הסמוך ותמזוג יין לנוכחים.

"הגבאי לא שאל שאלות, אם הרבי נותן פקודה, זה בדיוק מה שעושים. הוא שלף את הברז מחבית העץ, ניגש לקיר, תקע את הברז בקיר, הניח כוס תחתיו, פתח את הברז ו... מילא יין מלוא הכוס."

בשלב זה פנה הרבי אל הבחור בשאלה: "אמור לי יקירי, מה אתה חושב? בקירות של רבי מנדל מרימינוב היה יין בשפע? בוודאי שלא! לא היה שם יין בכלל. אבל כשעושים מה שהרבי אומר, אז אפשר להוציא יין גם מהקיר!"

הרבי נעץ את עיניו החודרות בבחור ונתן לו שיעור לחיים: "אני אמרתי לך ללמוד ולהיבחן על 120 דף בתוך שבועיים. אם לא הייתי שואל שאלות, אלא עושה את זה ומאמין שאם הרבי אמר המשמעות היא שאתה מסוגל לכך, היית מצליח ללמוד 120 דף בתוך שבועיים וגם להיבחן עליהם! הבעיה שאתה התחלת לשאול שאלות ולפקפק ביכולות שלך לקיים את מה שאמרתי. לכן באמת לא היה לך סיכוי להצליח!"

בלי משטר זמנים

"את הסיפור הזה אפשר ללמוד בשתי דרכים, מסביר הגר"ח שמרלר שליט"א. "אפשר לומר שיש כאן אמונת צדיקים שכוחה גדול עד כדי כך שהיא יכולה להביא בחור צעיר ללימוד וידיעה של 120 דפי גמרא בתוך שבועיים.

אבל יש כאן יותר מזה. זאת לא רק אמונת צדיקים אלא גם אמונה של הבחור שהוא מסוגל להשיג את היעד. גש לבחור ישיבה ממוצע ותשאל אותו כמה הוא מסוגל להשיג, תבדוק ותראה שכמה שהוא מאמין בעצמו, זה פחות או יותר מה שהוא מסוגל, ככל שהוא מאמין בעצמו יותר, ככל שיש לו ביטחון גדול יותר שהוא מסוגל להשיג יעד גבוה יותר, כך גם היכולות שלו באמת גדלות יותר וההישגים שלו גדלים יותר.

אני יכול לומר שבדידי הווה עובדא, למדתי יחד עם עוד עשרות אברכים בכולל ש"ס, שהקים הרבי מצאנז זצ"ל. היתה זו רשת כוללים, שבהם היו צריכים ללמוד כל חודש 70 דפי גמרא. לא פחות! 70 דפי גמרא! ולא זו בלבד, אלא שמתוך 70 הדפים, נדרשנו ללמוד 35 דף בסדר קדשים!

"כשהרבי הכריז על הקמת הכוללים הללו, אנשים גיחכו וצחקו עליו.

"הרגשתי שקורת בטון נופלת לי על הראש. האברך הזה לא הרבה יותר מבוגר ממני, אני חושב שלמדתי בכולל יותר שנים ממנו, אם איני טועה, שנינו עובדים כיום כמלמדים, איך זה קרה!?!..."

שיחה מיוחדת עם הרה"ג רבי עמרם בינעט, על ההרגשה המיוחדת עם סיומה של מסכת יבמות, וההתרגשות לקראת תחילת לימוד מסכת כתובות

אליעזר (לייזר) רוט

בימים אלו מסיימים המוני לומדי 'דף היומי' את מסכת יבמות, ולרגל הזדמנות חגיגית זו ביקשנו לשוחח עם הרה"ג רבי עמרם בינעט, מגיד שיעור ותיק ב'דף היומי', ומי שיוצא בקמפיין ארצי מושקע ומעניין, לפני תחילתה של כל מסכת נוספת ב'דף היומי'. ביקשנו לשאול את הרב בינעט שאלות ולשמוע מעט על התחושה הנפלאה עם סיומה של המסכת הנחשבת לאחת המסכתות הקשות ביותר בש"ס, אבל עוד לפני שהספקנו לפתוח בשיחה, הוא כבר הקדים אותנו עם סיפור מיוחד מאוד:

"היה זה לפני יותר משבע שנים", הוא מספר, "באותה תקופה למדנו פרק שני של מסכת יבמות. פרק 'כיצד אשת אחיו'. הייתי צריך לשוחח אז עם חבר, ובשעות הערב צלצלתי אליו. "הוא ענה לטלפון ואמר לי שהוא מאוד מתנצל, אבל עכשיו זה לא זמן מתאים לשיחה עבורו. "אני חוגג עכשיו סיום הש"ס עם כל חברי השיעור שלי", הוא אמר לי בקול נרגש, "אני אחזור אליך מחר בלי נדר...".

"שמעתי את התשובה שלו ומאוד התפלאתי... סיום הש"ס? עכשיו? זאת לא העונה בכלל! עכשיו לומדים יבמות. אנחנו במרחק של חמש שנים בערך מסיים הש"ס... מעניין לפי איזה סדר הם לומדים שם, שעכשיו הם סיימו את הש"ס...".

"למחרת הוא חזר אלי, שאל אותי מה רציתי, אבל עכשיו אני כבר רציתי משהו אחר לגמרי. רציתי לדעת מי מסיים את הש"ס באמצע יבמות???

"משיב לי החבר ועונה לי תשובה שהכתה אותי בתדהמה: "לפני כשבע וחצי שנים החלטנו כמה חברים שאנחנו מתחילים ללמוד 'דף היומי'... באותו יום התחילו ללמוד את הפרק השני של מסכת יבמות, והשיעור שלנו התחיל בדיוק שם. אתמול סיימנו את הפרק הראשון של יבמות, וכך בעצם סיימנו את הש"ס כולו!".

"הסיפור הזה", אומר הרב בינעט, "יכול ללמד אותנו הרבה מאוד דברים. אפשר ללמוד ממנו שכל אחד יכול, אפשר ללמוד ממנו שלפעמים החלטה אחת קטנה ונחושה שקבוצת חברים מקבלת יכולה להגיע עד כדי סיום הש"ס כולו ועוד ועוד.

"אבל המוסר השכל שתפס אותי יותר חזק מהכל זאת התובנה שתמיד תמיד תמיד אפשר להתחיל! לא צריכים לחכות לסיום הש"ס כדי להתחיל במחזור הבא, לא צריכים לחכות לסיום סדר

מועד או סדר נשים, ואפילו לא צריכים לחכות לסיום המסכת הנוכחית ותחילת לימוד המסכת הבאה. לא ולא! אפשר להתחיל היום, מפרק ב' או מפרק ג', ממסכת יבמות או ממסכת כתובות ואפשר להתחיל אפילו במסכת כתובות דף ו' או דף י"א. זה בכלל לא משנה! העיקר להתחיל, ומי שמתחיל ומקבל על עצמו קבלה בהחלטה נחושה ללמוד כל יום דף, יזכה בעזרת ה' לחגוג שבע וחצי שנים לאחר מכן את סיום הש"ס הפרטי שלו!".

ואיפה אני?

"ואם כבר דיברנו על סיומי הש"ס שאפשר ללמוד מהם מוסר השכל חשוב מאוד", ממשיך הרב בינעט, "אני רוצה לספר גם את הסיפור האישי שלי, הסיפור שגרם לי עצמי להתחיל ללמוד 'דף היומי'.

"היה זה לפני למעלה מ-17 שנה. באותם ימים סיימו את המחזור ה-11 של הדף היומי. אני זוכר את זה כמו היום, הגעתי להתפלל בבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב, בבית שמש, ופגשתי שם חבר שהיה מאוד מאושר. שאלתי אותו 'לשמחה מה זה עושה?' מה אתה כל כך מאושר היום, והוא השיב לי 'היום סיימתי את הש"ס בפעם השנייה בחיי".

"הרגשתי שקורת בטון נופלת לי על הראש. האברך הזה לא הרבה יותר מבוגר ממני, אני חושב שלמדתי בכולל יותר שנים ממנו אם איני טועה, שנינו עובדים כיום כמלמדים בחיידים בבית שמש,

"ולמי שלא זכו לסיים יבמות, אני רוצה לומר, הפסדתם, אבל זה הפסד שאפשר לתקן אותו. תתחילו עכשיו ללמוד 'כתובות', ובעז"ה בעוד שבע וחצי שני תוכלו לסיים את מסכת יבמות ואת הש"ס כולו"

דף ג', איך התחלנו להכיר את המושגים החדשים, איך הסתבכנו עם ה'עליה' בדפים הראשונים של המסכת, עם ההוכחות והסתירות בנושא של עשה דוחה לא תעשה שיש עמו כרת או לא, איך הצלחנו ללמוד את הרש"י הארוך בדף ט' ע"ב, וכן לאורך כל המסכתא, להיזכר בדם שירקנו, בדמעות ששפכנו, בתסכול שהרגשנו כשהיינו צריכים 'לשבור את הראש' וללמוד עוד פעם ועוד פעם, עד שבסופו של דבר האירה לנו ההשגחה העליונה את החושך, וברגע אחד נפתחו עינינו וזכינו להבין את דברי הגמרא הקדושה...

"הדפדוף הזה יעזור לנו גם לחוות ביתר שאת את השמחה העצומה עם סיומה של המסכת, וגם ייתן לנו חיזוק להמשך הדרך. אנחנו נלמד וניזכר שוב ושוב, שאין שום דבר שהוא מעבר ליכולת ההבנה שלנו. כל יהודי נולד כדי ללמוד תורה. כל יהודי מסוגל ללמוד ולדעת

את כל התורה כולה. עובדה! הצלחנו ללמוד את מסכת יבמות!!! "ואכן, השמחה היא עצומה ונפלאה. אני יכול לספר על אחד מהמשתתפים באחד השיעורים שלי, שהוא אדם מאוד קר רוח שלא מתלהב מכלום. תמיד כשאנחנו מתקרבים לסיום מסכת ורוצים לעשות חגיגה גדולה, הוא מבטל את הרעיון. "בשביל מה צריך סעודה", הוא שואל, "אנחנו אנשים עסוקים, גם ככה זה לא פשוט להקדיש זמן לשיעור כל ערב... ואפשר לחשוב שלמדנו כל כך טוב שאנחנו צריכים לחגוג..." יש לו בכל פעם הסברים כאלו ואחרים למה החגיגה צריכה להיות צנועה וקצרה...

"אבל הפעם הוא בא אלי שבועיים לפני סיום המסכת ואמר לי "עמרם, הפעם אנחנו חייבים לעשות חגיגה גדולה, ובתור התחלה אני נותן לך אלף שקלים במזומן, למימון ההוצאות, אני מאמין ששאר הלומדים ישתתפו גם הם ונוכל להרים פה חגיגה אמיתית כמו שצריך!!! סיימנו יבמות!!! זאת באמת סיבה לחגיגה ענקית!!! "אני מכיר את היהודי הזה, ואני מעיד עליו שהוא לא זכה בלוטו בתקופה האחרונה. זה לא שיש לו כסף מיותר, הוא פשוט שמח

והוא סיים את כל הש"ס! פעמיים!!!

"איך זה קרה שהוא הצליח לסיים את כל הש"ס, דבר שאני לא חלמתי בחיים שאצליח?

"ומה איתי? אני לא סיימתי אפילו לא חצי ש"ס... אני למדתי כמה שנים טובות בכולל, ב"ה יש כמה מסכתות שאני יודע היטב, אבל ללמוד את כל הש"ס? אני? זה היה נראה כמו הישג שהוא רחוק ממני מרחק שנות אור, והנה אברך בן גילי פחות או יותר, סיים את הש"ס פעמיים!

"זה תפס אותי מאוד חזק. הרגשתי שרוחי סוערת ושאני לא מוצא מנוח. איך אני יכול לתת לעצמי להישאר במצב הקיים, כשלידי יש אברך שלומד כל יום דף שלם ומסיים את הש"ס פעם אחר פעם. "החלטתי שאם הוא יכול, גם אני יכול. כשהתחיל המחזור ה-12 של הש"ס אני כבר הייתי עמוק בפנים. לא ויתרתי בשום פנים ואופן. כשהגיעו למסכת ביצה, כבר התחלתי למסור שיעור. מאז הספקתי למסור שיעורים על כל הש"ס, פעמיים! בהמשך התחלתי למסור שיעור נוסף, וגם להפיק עשרות קמפיינים מושקעים שמעודדים את הציבור להצטרף ללימוד 'הדף היומי', וכל זה, בזכות אותה 'קורת בטון' שהאברך היקר הזה הפיל על הראש שלי באותו יום שגרתו לכאורה...

"זה מראה לנו כמה כח יכול להיות מונח בכל פעולה שאדם עושה. הוא למד את הש"ס, הוא לא חשב שזה ישפיע על עוד מישהו, אבל הוא השפיע לא רק עלי, אלא גם על כל המשתתפים בשיעורים שלי, ועל כל הלומדים שהפרסומות שאני עושה השפיעו עליהם והכניסו גם אותם לעניין".

תתחילו לדפדף

"יש גמרא מפורסמת במסכת סוכה דף נב, כשלעתיד לבוא הקב"ה ישחט את היצר הרע, צדיקים ידמה להם כהר, ולרשעים הוא ידמה כחוט השערה. הללו בוכים והללו בוכים, אלו בוכים כי הם אומרים לעצמם כזה חוט השערה קטן ולא הצלחנו להתגבר??? והצדיקים בוכים כי הם אומרים, כזה הר גבוה, איך הצלחנו להתגבר עליו?

"ומה אומר שם רש"י הקדוש? למה הצדיקים בוכים? כי הם נזכרים בצערם בזמן שכבשו את היצר... הם מעבירים לנגד עיניהם את כל הקשיים העצומים שאיתם התמודדו לאורך שנות חייהם, כשהיצר ניסה לפתות אותם והם כבשו אותו פעם אחר פעם, זה מעורר אצלם בכיה גדולה ונוראה.

"לענייננו, אנחנו מסיימים עכשיו את מסכת יבמות, אין חולק על כך שהיא אחת המסכתות היותר מורכבות בש"ס. אני חושב שמגידי השיעורים יסיימו אותי, שכמה שהסמכת הזאת קשה ללימוד, היא קשה שבעתיים כשרוצים ללמוד אותה לאחרים. זה אתגר מאוד לא פשוט, אבל ב"ה צלחנו אותו. בחסדי שמים, המונים מסיימים את מסכת יבמות לאחר שכבשו את יצרם.

"זה הזמן שבו כדאי ומומלץ שכל אחד מאתנו יקדיש חצי שעה או שעה לדפדופים! כן כן, דפדופים. אנחנו צריכים לשבת עכשיו ופשוט לדפדף במסכת יבמות, לרפרף מלמעלה, לראות את דף ב',

ומאושר עם הסיום של יבמות, עד שאפילו אדם קר רוח כמותו שלא מתלהב מכלום, לא מצליח הפעם לכלוא את רגשי השמחה המתפרצים שלו. הוא בעצמו העיד באוזני שההתרגשות שלו בימים אלו, זאת הרגשה שהוא מעולם לא חווה!!!".

השמים הם (לא) הגבול

הרב בינעט נזכר שלפני כארבעה חודשים, כשהתחילו ללמוד את מסכת יבמות, ידיו היו עמוסות במלאכת הקודש: "מודעות הפרסום שאני מפיץ ברחבי הארץ, המעודדות את ההצטרפות ללימוד דף היומי, הן תמיד מבוקשות בתקופה שמתחילים ללמוד מסכת חדשה. בכל פעם אני מקבל אלפי פניות מגבאים של בתי כנסת, מגידי שיעורים וכדו', שאשלח להם את המודעות כדי שיוכלו לתלות בבתי הכנסת שלהם.

"אבל יש פעם אחת, שמתחילים מסכת ואז הביקוש למודעות מגיע למספרים גבוהים במיוחד. כשמתחילים מסכת ברכות! זאת תחילת הש"ס כולם רוצים לפתוח שיעורים ולהרבות אל מספר הלומדים, כולם רוצים לזכות את הרבים, והביקוש למודעות היה עצום! עשרות אלפים!

"להפתעתי הרבה, גם לפני שהתחילו ללמוד מסכת יבמות הביקוש היה דומה בהיקפים. הגיעו פניות בלי סוף, כולם רצו לתלות מודעות. הציבור הבין שמסכת יבמות היא נקודת מבחן חשובה מאוד. מי שעומד ליפול במהלך המחזור הנוכחי, ייפול ביבמות. מי ששורד את יבמות ומצליח להעפיל למסכת כתובות, חזקה עליו שהוא כבר יגיע לסיום הש"ס בקול רינה והמון חוגג.

"והאמת, שזאת לא מסכת קלה. אבל היא הרבה פחות קשה ממה שנהוג לחשוב, ועכשיו כשאנחנו מסיימים את יבמות, אני חושב שאלפים רבים יסכימו עם הקביעה הזאת. כדאי מאוד שנשמור את ההרגשה הזאת, ונזכור אותה עד לפעם הבאה שיתחילו יבמות. זה טוב שנערכים מראש, זה טוב שלוקחים את זה ברצינות ולוקחים נשימה עמוקה לפני שצוללים פנימה אל המסכת המורכבת הזאת, אבל צריכים לדעת ולזכור, שאין מסכת שהיא קשה מדי להבנה או להשגה. אנחנו מצווים וגם מסוגלים ללמוד הכל ולדעת הכל!"

געגועים ליבמות

"אני רוצה להוסיף על זה עוד נקודה חשובה", אומר הרב בינעט, "לא רק שללמוד מסכת קשה זה לא בלתי אפשרי, אלא שזה גם מוסיף

המון לתחושת הסיפוק וה'גישמאק' בלימוד. איך אמר לי מישהו, חסד עשה אתנו הקב"ה שאחרי יבמות מגיעה מסכת כתובות שגם היא לא קלה מדי. אחרת היינו נכנסים לדיכאון...

"היה לי משתתף קבוע בשיעור שאחרי כמה שנים הוא הודיע לי יום אחד שהוא החליף עבודה, ולכן הוא נאלץ לעזוב את השיעור כי כל סדר היום שלו השתנה. איחלתי לו שימשיך לחיים ולשלום בכל מקום אליו יפנה, והוא אכן הפסיק להגיע לשיעור.

"לפני כמה שבועות עליתי לאוטובוס והנה אני רואה אותו יושב עם גמרא קטנה, הצצתי וראיתי שהוא לומד 'יבמות'. שאלתי אותו: גרשון, מה זה? אתה לומד יבמות לבד? כל הכבוד! לא חשבת שתמשיך ללמוד 'דף היומי'.

"הוא אמר לי שאני צודק. הוא באמת הפסיק ללמוד 'דף היומי', אבל אז הגיעה מסכת יבמות והוא נזכר במתיקות העצומה שהרגיש בפעם הקודמת שלמדנו יבמות, לפני שבע וחצי שנים. הוא אמר לי "אותה מתיקות שהכנסת לי בלב אז כשלמדנו יבמות, לא נתנה לי להישאר אדיש. כשכולם התחילו יבמות, מצאתי את עצמי מוציא גמרא מהארון וחוזר ללימוד של 'הדף היומי', למרות שזה מאוד קשה עם העבודה החדשה וסדר היום העמוס. על יבמות אני לא מוכן לוותר!"

פרידה כואבת

"אכן", משלים הרב בינעט את דבריו, "קשה לנו מאוד להיפרד ממסכת יבמות החביבה עלינו כל כך, אבל ב"ה סיימנו אותה, ואנחנו חייבים להמשיך הלאה למסכת כתובות. זה לא אומר שצריכים להיפרד מיבמות, אפשר להמשיך ולחזור עליה לעיתים מזומנות וקבועות, אבל זאת ההזדמנות לומר שמסכת כתובות היא מסכת מרתקת ומאתגרת בפני עצמה, ואפשר ללמוד אותה עם גישמאק ועם קשר נפשי עמוק לא פחות ממה שאנחנו מרגישים ל'יבמות'.

"החיד"א כותב על מסכת כתובות שהיא 'ש"ס קטן', כי היא כוללת את העניינים של כל המסכתות בש"ס, ויש בה המון המון מושגים חדשים ומעניינים מאוד, זאת מסכת ישיבתית שאפשר לפלפל בה בלי סוף, ובטוחני שכלם מי שיתמסר ללימוד שלה וישקיע בה, ימצא בה גישמאק עצום לא פחות ממסכת יבמות.

"ולמי שלא זכו לסיים יבמות, אני רוצה לומר, הפסדתם, אבל זה הפסד שאפשר לתקן אותו. תתחילו עכשיו ללמוד 'כתובות', ובעז"ה בעוד שבע וחצי שני תוכלו לסיים את מסכת יבמות ואת הש"ס כולו. הזמן להתחיל הוא היום! עכשיו! הרגע! כי אם לא עכשיו, אימת...".

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

נעץ בהם רבי יחזקאל אברמסקי את מבטו העמוק, ואז הבחינו השניים כי עיניו נתמלאו דמעות... 'התדעו באיזה דבר הנני עסוק?' 'זה עתה שבת' מהשיעור הקבוע בישיבת סלבודקה, ברגע צאתי, ראיתי להפתעתי את המשגיח, הגה"צ רבי משה טיקוצ'ינסקי, אץ רץ בדרכו, ובידיו צלחת עמוסה במאכלים וסכו"ם וכו', ולשאלתי 'מדוע מעכ"ת טורח בזה שלא לכבודו, האם פסו מן הישיבה עובדים או בני תשחורת זריזים ונכונים לזאת?' השיבני רבי משה בניחותא: 'זה בעבור תלמיד חולה...'

משיחותיו של הרב שלמה הופמן זצ"ל על הנהגתם האצילית של גדולי ישראל

"הן עם פֶּלְבִיא יָקוּם" (במדבר כ"ג, כ"ד)

השניים הרעים האהובים, בני דור התשחורת של בני התורה והיראה באותה העת, פסעו בדרכם במבואות העיר תל - אביב, והנה כשחלפו בקרבת מונויות השירות 'אביב', הבחינו לפתע בדמותו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, העומד בתחנה, חזותו מוטרדת במיוחד, ופניו מפיקות רצינות תהומית.

'הבה נפנה אל הרב', פתח האחד (והוא הגאון רבי דב שוורצמן זצ"ל), אין זה 'כבוד התורה' שהוא עומד בדד שם.

'מה הטעם להטרידו' השיב חברו (רבי שלמה הופמן זצ"ל), 'האינך רואה שרבי יחזקאל עסוק?' שאל.

רבי בער'ל שוורצמן לא הגיב, כי אם פתח בהליכה מזורזת לכוון הרב אברמסקי, לכשהגיע חיש אליו, הרים הגרי"א את עיניו, ואז הבחין אף בהרב הופמן הניצב לבדו ממרחק. תמה הרב אברמסקי: 'מדוע רבי שלמה נשאר שם?'

הבין רבי שלמה ממקומו שהדברים מכוונים כלפיו, לפיכך החיש צעדיו לעבר בעל ה'חזון יחזקאל', ובהתקרבו, אמר 'ראיתי שהרב עסוק וטרוד מאוד בענייניו, ולפיכך נמנעתי לגשת'.

נעץ בהם רבי 'חצק'ל' את מבטו העמוק, ואז הבחינו השניים כי עיניו נתמלאו דמעות...

'התדעו באיזה דבר הנני עסוק?' שאל חרישית - 'אומר לכם את אשר עם לבבי', הטעים נוגות. 'זה עתה שבת' מהשיעור הקבוע בישיבת סלבודקה בבני ברק. שם, ברגע צאתי, ראיתי להפתעתי את המשגיח, הגה"צ רבי משה טיקוצ'ינסקי, אץ רץ בדרכו, ובידיו צלחת עמוסה במאכלים וסכו"ם וכו', ולשאלתי 'מדוע מעכ"ת טורח בזה שלא לכבודו, האם פסו מן הישיבה עובדים או בני תשחורת זריזים ונכונים לזאת?'

השיבני רבי משה בניחותא: 'זה בעבור תלמיד חולה, ואני בעצמי טורח בזה משום שיש משמעות ברמב"ם שבמצות 'ביקור חולים'

- יש ענין - לא רק 'לבקר' סתמא, אלא גם לעשות איזה דבר עבור החולה'.

כעת נשם הרב אברמסקי נשימה עמוקה, ושוב זלגו עיניו דמעות, וכך אמר - הקשה: 'וכי רבי משה טיקוצ'ינסקי צריך לומר לי את ה'רמב"ם' הזה? -

וסיים באנחה; 'אין זאת אלא ה'גאווה' שלי שסימאה את עיני, בראותי 'קולגה' שלי, ת"ח במעמדי, מנמיך את כבודו והולך כך.... (כאשר היה רבי שלמה מספר את הדברים, היה מביע את התפעלותו מהרב אברמסקי שעל אף שהיה כבר זקן ושבע ימים, עם כל זאת לא נרתע מלבקר את עצמו ב'אכזריות' כה גדולה...)

עודו ניצב בירכתי הסלון הבחין האורח בגביע כסף מהודר

כמה מטובי תלמידי רבי אליהו אליעזר דסלר, שעליהם נמנה רבי שלמה הופמן, היו באים לפרקים לבית המשגיח וזוכים לינוק

משנסתלקה לבית עולמה, הוא החליט לשוב ולהשתמש בגביע הגדול המכיל שיעור חזון איש.

לתדהמתו הרבה הוא הבחין בדמותו הכבודה של רבי אליהו אליעזר דסלר

עם התאקלמותו של רבי אליהו אליעזר דסלר בארץ הקודש, הוא ניאות לתרום את כוחותיו ולרתום את עצמו לכל הפעולות הדחופות לקליטת ולהצלת אחינו בני ישראל. פליטי מלחמת העולם השנייה, והעולים החדשים מארצות המזרח.

כשהתבקש לעמוד בראשות ארגון הפעילים אשר בהנהלתו השתתפו הרבנים רבי אליהו מישקובסקי, רבי צבי מרקוביץ, האדמו"ר מסטריקוב שלא היה זו בלי דעת הרב מבריסק, רבי אברהם פרבשטיין ועוד, הביע המשגיח את הסכמתו באומרו ברוב ענוותנותו: "אני אהיה 'הזקן הלבן' שלכם..."

רבי שלמה הופמן עצמו התמנה לשמש כמזכיר הארגון. באחת הפגישות של ה'ועד הפועל' שיועדה להיערך במשרדי הארגון בתל אביב בשעה שבע בערב, הופיע המזכיר רבי שלמה הופמן ומפתחותיו בידיו, כמה דקות לאחר השעה שבע. לתדהמתו הרבה הוא הבחין בדמותו הכבודה של רבי אליהו אליעזר דסלר הניצב למרגלות פנס הרחוב ומעיין בספר.

רבי שלמה נחפז לגשת אל המשגיח בפה מלא התנצלות. "הרי כשקובעים לשבע". מלמל באי נעימות, "כולם מבינים שהכוונה לשבע וחצי..."

אולם רבי אליהו אליעזר דסלר הוכיחו באיפוק: "לדעתי לא ראוי לנהוג כן, אם רוצים לערוך את הפגישה בשבע וחצי, נא אמרו מלכתחילה 'שבע וחצי'!"

הדברים נכנסו ללב הרב שאף אמרם באזני חבריו שנאספו אט אט, ומני אז ואילך נקבעה הפגישה והתבצעה כפשוטה כפי השעה המסוכמת וכאשר העיר להם רבם בעל 'הזקן הלבן', כלשונו.

כך הוה מההיבט הציבורי החברתי של הפורום הנזכר, ואולם השלכותיו החיוביות פעלו במיוחד במישור האישי של רבי שלמה עצמו, עת דברי המשגיח שנודע בשלוות רוחו ובסדר יומו העקבי, עשו רושם כביר על תלמידו ומקורבו זה עד שבמרוצת השנים העיר רבי שלמה על עצמו בפני מאזיניו: "בדקו וראו האם בחמישים השנים האחרונות איחרתי אי פעם למקום כלשהו!"

(מתוך הספר בנין נפש האדם)

לקחי מוסר בצל קורתו. רסיסים מחוויות רוחניות אלו, שימשו לימים את רבי שלמה הופמן בשיעוריו והביאו תועלת וברכה לכל מתבונן.

באחת ההזדמנויות עלה רבי שלמה הופמן לבית הרב, ולכשפתחה הרבנית את הדלת, התנצלה היא בפניו שהרב נעדר כרגע ואך עשוי הוא להופיע ולהיכנס בכל רגע, ולפיכך אם חפץ הוא, ביכולתו להמתין בתוך הבית לבואו של הרב דסלר.

רבי שלמה נענה להזמנה בחפץ לב, ונכנס פנימה להמתין לבוא הרב. עודו ניצב בירכתי הסלון הבחין האורח בגביע כסף מהודר המתנוסס לבדו במרומי הארון בביתו של המשגיח. הגביע שהיה קטן מלהכיל את השיעורים הרגילים, ובוודאי שלא היה בו כדי שיעור רביעית לדעת החזון איש, משך את תשומת ליבו של שלמה הצעיר, שפנה לרבנית שעמדה בקרבת מקום והתעניין אצלה אודות הגביע המסתורי המונח בקרן זוית.

גביע זה, סיפרה הרבנית כשדמעות צפות בעיניה, "התגלגל לידינו בירושה מעיזבוננו של זקננו רבי ישראל סלנטר זצ"ל, אשר העניקו כשי לדודנו רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל שהעבירו לרשותנו" (רעייתו של רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל היתה אחות אמו של המשגיח רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל).

"און דער פאטער' היה מקדש בו בקביעות בהיותנו בחוץ לארץ. אבל לאחר שעלינו ארצה, הכיר בעלי את החזון איש והתוודע לדעתו בנוגע לשיעורים, ומיני אז חדל להשתמש בגביע העתיק", סיימה הגברת באנחה.

כהמשך לדברים יש בנותן טעם לצטט את סיפורו של רבי משה שפירא זצ"ל, אשר זכה לשמש בקודש את המשגיח רבי אליהו אליעזר דסלר בעת בה ישב על הסתלקות רעייתו.

במוצאי שבת, בשעת ההבדלה, הבחין רבי משה כי המשגיח חוכך בדעתו ותוהה האם להבדיל על הגביע הקטן בו היה משתמש במשך כל השנים או להשתמש בגביע חדש המכיל שיעור חזון איש.

במשך מספר דקות חכך המשגיח בדעתו עד שהגיע לידי החלטה, ושיגר את תלמידו רבי משה שיגיש לו את הגביע הגדול המונח למעלה על המדף הארון העליון...

כשחש בתמיהת תלמידו התוהה מדוע אינו מבדיל על הגביע הקטן בו השתמש בשנים האחרונות, הסביר המשגיח כי כשהבחין כי דעתה של רעייתו אינה נוחה מכך שאינו משתמש בגביע העתיק, מורשת רבי חיים עוזר ועיזבוננו של רבי ישראל סלנטר, הוא שב לקדש ולהבדיל עליו כדי להסב נחת רוח לנוות ביתו. אבל עתה

מבצע ענק לתקופה מוגבלת
כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!
לרכישה 02-560-9000

אותם ילדים גוים היו מתגרים ומתעללים בו משום יהדותו. פעם אחת תפסו אותו כמה ילדים והשליכוהו מגובה ואף היכוהו מכות נמרצות, בעקבות זאת החליטו הוריו למרות היותו צעיר לשלוח אותו למתיבתא רבינו יעקב יוסף בניו יורק שהיה רחוק מעט מביתם, אך שם ילמד במחיצת ילדים יהודים כערכו ויגדל בתורה ויראת שמים

פרק שני מתולדות חייו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

לאחר שהצליח להתפרנס, החל רבי יעקב יצחק (אביו של רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל) לחסוך מכספו כדי שיוכל סוף סוף להגשים את חלומו להעלות לארה"ב את אמו, רעייתו ושני ילדיו, הוא צבר פרוטה לפרוטה עד שכעבור כמה שנים, כאשר הצטברו הוצאות הנסיעה שלח את הכסף לפולין.

הידיעה בדבר העלייה הקרובה התקבלה אצל אמו, לזכות לראות את האבא אחרי שנים כה רבות, מאידך ידעו ושמעו היטב על הסכנות הרוחניות שבהם נתקלו היהודים באמריקה, אמו החליטה לקבל על עצמה, לעמוד על המשמר בעין בוחנת ופקוחה לדבוק בצורת החיים בה חיו בפולין.

מיותר לציין את ההתרגשות הגדולה כאשר התאחדה המשפחה אחרי שנים כה רבות, ילדים שלא הכירו את אביהם מעולם הולכים להיפגש איתו לראשונה. רבי יעקב יצחק מצידו שכר בטרם הגיעם לניו יורק דירה קטנה בקירבת חנותו, שם תגורר המשפחה.

מלבד ההתרגשות הגדולה בעצם המפגש אחרי השנים הרבות בהם נאלצו להתנתק הרוויחה המשפחה רווח נוסף, חשוב לא פחות. בכל השנים קבע רבי יעקב יצחק עיתים לתורה, אולם מאז התאחדה המשפחה יכול היה להקדיש יותר עיתים לתורה, כאשר אשתו היתה זו שהיתה פותחת בכל בוקר את החנות ועד שגמר את כל קביעות לימודיו וחסדיו היתה עומדת היא בחנות.

וכך היה סדר יומו, את יומו היה פותח בשעת בוקר מוקדמת באמירת כל ספר התהלים, כאשר לא סיים, היה משלים אמירתו לאחר תפילת שחרית. לאחר מכן היה לומד קביעות שונות: משניות, חומש ולפני שיצא בית הכנסת היה מחפש את אותם עניים ומסכנים שהסתובבו והתגוררו בבית הכנסת או בסביבתו ולא היה להם היכן לאכול, היה הוא מאיץ בהם להצטרף אליו לביתו לארוחת בוקר, ארוחה שהיתה אם הבית מכינה בטרם עזבה בבוקר את הבית במיוחד עבור אותם עניים. לפעמים כאשר לא היו עניים בבית המדרש היה מגיע הישר מסדר לימודיו לחנות

בלי לטעום מאומה לארוחת בוקר כשהיתה אשתו אומרת לו לא אכלת כלום? היה עונה: אכלתי, הלימוד הוא האוכל שלי.

בחנות המתפרה שלו היה מפעיל גם שירות של ניקוי יבש, לצורך כך היה מגהץ את החליפות והחולצות שנמסרו לכיבוס. בימי שלהי הקיץ הלוהטים של ניו יורק היה עומד ומגהץ, כאשר כל כולו נוטף זיעה וכל זמן מועט צריך היה לשתות. פעם נקלע רבינו לחנות ושאל את אביו: האם לא קשה לאבא לגהץ בימים כה חמים? ענה לו רבי יעקב יצחק, אכן זה לא קל, אך כשאני יודע שכך תוכל ללמוד תורה בשקט, אני עושה זאת בשמחה כה גדולה שזה בכלל לא מפריע לי.

ביתם היה בית צדקה וחסד, כל מי שבא וביקש לסעוד את לבו קיבל זאת בלב פתוח ויד נדיבה, לפי היכולת שהיתה להם באותה תקופה, זאת למרות שהם עצמם חיו בצניעות ופשטות מופלגת. יצויין, שמיד כשהגיעו לארה"ב נתקלה אמו בתופעות ונסיגות מהם חששה, שנראה היה שאלו החיים באמריקה ולא ניתן לשנות וממילא חייבים להשלים איתם, אולם היא עמדה בנחישות להשאר במנהגם הישן ולא לשנות מאורחות יושר בהם חיו בפולין.

שלא ניתן יהיה להגיע למלמד, אולם לא אשה כאמו תוותר, היא היתה נושאת אותו על כפיה כדי שלא יפסיד ולו ליום אחד מלימוד התורה. בכל ראש חודש היתה האמא מופיעה בתלמוד תורה והיתה נותנת לרבי סכום כסף, אמנם לא סכום גדול מדי, אולם עצם הבעת ההערכה וההתענינות, נתנו לילדים להבין עד כמה חשובה אצל ההורים ההשקעה בלימוד התורה. בשנים מאוחרות יותר כשהיו שני בניהם בני ישיבה היתה תקופה שהיתה האמא הולכת מרחקים גדולים ברגל, כדי לחסוך את דמי הנסיעה ולתתם לבניה הלומדים בישיבות, לעודדם.

כמה שנים לאחר מכן כאשר נישא רבינו והחליט עם הרבנית מיד לאחר נישואיהם לנסוע לעיירת מיר המרוחקת שבפולין, מתוך מטרה שרבינו יוכל להמשיך בצמיחתו וגדלותו בתורה, בעידוד חותנו הרב הרמן זצ"ל, עודדו אותם אף ההורים למרות שהיה זה צעד לא שגרת, ואף תמכו בהם כלכלית בכל חמש שנות מגוריהם שם. לימים עודדו ההורים גם את אחיו הצעיר הג"ר שמואל לנסוע גם הוא מיד לאחר הגיעו למצוות למיר ואף שילמו ממיטב כספם כדי שילמד עם אחד מאריות החבורה הגאון רבי לייך מאלין.

המכות שהצמיחו

עם הגיעו של רבינו לארה"ב שכרו לו הוריו מלמד שילמדו תורה, אולם היות ולא היה תלמוד תורה באזור, למד במשך תקופה בבית ספר מקומי עם ילדים גויים, אותם ילדים היו מתגרים ומתעללים בו משום יהדותו. פעם אחת תפסו אותו כמה ילדים והשליכוהו מגובה ואף היכוהו מכות נמרצות, בעקבות זאת החליטו הוריו למרות היותו צעיר לשלוח אותו למתיבתא רבינו יעקב יוסף בניו יורק שהיה רחוק מעט מביתם, אך שם ילמד במחיצת ילדים יהודים כערכו ויגדל בתורה ויראת שמים. רבינו היה נהנה לספר עובדה זו והיה אומר שכדאי היה עבורו לקבל את המכות הנאמנות ולעזוב את אותו בית ספר כדי לזכות להכנס ללמוד במקום תורה.

פעם נקלע רבינו לחנות ושאל את אביו: האם לא קשה לאבא לגהץ בימים כה חמים? ענה לו רבי יעקב יצחק, אכן זה לא קל, אך כשאני יודע שכך תוכל ללמוד תורה בשקט, אני עושה זאת בשמחה כה גדולה שזה בכלל לא מפריע לי

אהבת תורה

למרות שרבי יעקב יצחק ורעייתו היו עטורים במעשים טובים ומידות תרומיות רבות, בכל זאת הציר המרכזי בבית היה אהבה מופלאה לתורה ולומדיה. תמיד היתה תפילה שגורה בפיהם שיזכו לילדים וצאצאים תלמידי חכמים ויראי אלוקים, רבי יעקב יצחק היה כאמור גומר בכל יום את ספר התהלים לפני תפלת שחרית, ואילו רעייתו היתה מתפללת שלש תפילות ביום בבית הכנסת, דבר נדיר ובלתי מצוי גם היום, כל שכן באותם ימים בארה"ב.

בנם הגאון רבי שמואל היה מספר שבילדותו ארע שביום חורפי היה מזג אויר סוער וגשום עד שנראה היה שמזג האויר כה סוער

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

מתחתנים
בחודש
תמוז

42 יתומים

מין הגה"צ המשגיח
רבי בנימין פינקל שליט"א:

"כל מי שיתרום

את הסכום שנקבע - סך 420
ש"ח למגבית עבור ארבעים ושנים
היתומים שנישאים בתמוז

יזכה שיקויים בו דברי חז"ל
שהבטיח הקב"ה "אם אתה
משמח את שלי -
אני משמח את שלך"

בשפּע רוחניות
וגשמיות להם
ולצאצאיהם."

לתרומות עבור 42 יתומים המתחתנים בחודש תמוז - קרן מס' 10750
(הכסף מתחלק בין כולם בשווה ולפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים - המגבית עבור יתומים ואלו שבבחינת יתומים לפי פסקי הרבנים)

1800-39-47-47

בכל עשרת אופני התרומה חובה לציין: עבור קרן 10750

10
דוא"ל
לשלוח את פטרי
התרומה לכתובת:
office@kupa.org | 9
חשבון הבנק
בהסדה לחשבון הבנק:
בנק 20, סניף 438
ח-י 379328
בנק הוואר: 2795155 | 8
במחשב
באתר קופת העיר
בכתובת:
www.kupa.org.il | 7
קופות צדקה
בקופות הצדקה
שברחבי הערים | 6
דואר
משלוח בדואר (א)
לא לשלוח כסף
מזומן) | 5
בתי הרבנים
לידי הרבנים
המקבלים שמוחזרים
מופיעים ע"ג
מעטפות התרומה | 4
מוקדים
במוקדי
"קופת העיר"
ברחבי הערים | 3
בתי כנסת
בעמדות נדרים
פלזיס/ קהילות
שברחבי הארץ | 2
טלפונית
ע"י המוקד הטלפוני
של "קופת העיר"
24 שעות ביממה
1800-39-47-47 | 1
בית רבנו
במוקד קופת העיר בבית
מין רשכברג ש"ת
הג"ח קניבסקי זצ"ל
רח' ושכ"ם 28 ב"ב |
|---|---|--|---|--|--|---|---|---|--|

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לַאֲלֵף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי אורתודוקסי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, ולא את שפת האידיש. כשילדי העיר זיהו כי הכלב מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה מידי ערב

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי, עפר אני בחיי...", והנה לא עברו כי עם דקות בודדות וכבר הינך מחולל שערוריה בגלל כבוד מדומה שסברת שמגיע לך? כיצד יתכן?". האיש השיב בפשטות ואיליות זועקת לשמים: "למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט? את זאת אמרתי לקדוש ברוך הוא, לפניו אני מסוגל להיכנע. אבל מה זה נוגע לגבאי?! הרי גם הוא עפר ואפר כמוני, והרי אני יותר מכובד ממנו. אז מדוע לא כובדתי בעליה המכובדת?!".

רבי יהונתן היה שב ומספר את הסיפור הזה בהזדמנויות שונות, ומוסיף מוסר השכל נפלא בצידו; גם כאשר אדם נמצא בדרגה גבוהה של קרבת אלוקים, וגם לאחר שהתפלל תפילה שלימה בהשתפכות הנפש וכוונת הלב, כאשר מידותיו מושחתות, אזי המידות יבליעו את הדעת וירעילו את השכל, וברגע האמת כשיעמוד בפני נסיון הוא עלול לאבד ברגע אחד את כל ההשגות שהשיג בעמל וזיע, ולהתדרדר מגובה עצום לעומק התהום - מבחינה מוסרית.

סיפור זה מביא בספרו 'מעייני החיים', הגאון הצדיק רבי חיים זייצ'יק זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר בדור שלפנינו, מחשובי תלמידי

מעשה מופלא אירע בדורו של רבינו גאון עולם רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, המסוגל לפתוח בפנינו צוהר קטן של הבנה, אודות אישיותו ההפכפכנית של בלעם הרשע. להבחין בצדקות הקְעוּשָׁה שרגיל היה להסתתר תחתיה, וברוע המידות שגילם בשורשו ומהותו. בעת שנדד רבי יהונתן ברחבי העולם, בעקבות רדיפות נוראות שהיו מנת חלקו, נאלץ באחת השנים להתעכב ביום הקדוש יום הכיפורים בעיר מסויימת שלא הכירוהו ולא שמעו את שמעו. הוא נכנס לבית הכנסת הקרוב לאכסניה שלו, וחיפש שכן טוב אשר בסמוך אליו יוכל לשבת בעת התפילות.

בזווית עינו קלט רבי יהונתן יהודי מכובד שיושב ומתכוון ליום הקדוש בדחילו ורחימו. את וידויו של רבי ניסים גאון ושאר התפילות והתחנונים שרגילים שלומי אמוני ישראל לומר בעת רצון זו, אמר אותו יהודי בדבקות ושברון לב, בבכיות ואנחות. הוא הוסיף ואמר בסיום תפילתו: "ריבוננו של עולם, אתה הרי יודע באמת - כי הדברים נכונים כלפי ואיני כלום אלא עפר ואפר...". צורת תפילתו מצאה חן בעיני רבי יהונתן, והוא אכן התיישב במקום הסמוך אליו.

תפילתו שנאמרה בהכנעה ערבה לאוזניו של רבי יהונתן, וגרמה לו התעוררות רבה והשפעה טובה. הוא מאד שמח כי מן השמים זימנו לו לשבת סמוך אליו בתפילות. כך היה הן בליל יום הכיפורים והן בתפילת שחרית למחרת.

אולם כאשר הגיעה שעת קריאת התורה, הזמין הגבאי את אחד המתפללים, אשר כנראה נמנה בין נכבדי הקהילה, לעלות לתורה לעליית שלישי, העליה המכובדת ביותר, ואילו את אותו יהודי - שכנו של רבי יהונתן לספסל - הזמין הגבאי לעלות לעליית רביעי.

כשראה אותו יהודי שהוא הוזמן רק לעליית רביעי, רץ בזעם לעבר הגבאי והתנפל עליו בשצף קצף: "את פלוני כיבדת בשלישי ואותי רק ברביעי. תתבייש לך! במה הוא מכובד יותר ממני?!". ככל שניסה הגבאי להצטדק, הוא הותקף וננזף בטון גבוה יותר על דיו.

כשחזר האיש למקומו, לא שלט רבי יהונתן ברוחו ושאלו: "במחילת כבודו, הן רק לפני דקות בודדות התפללת בלב נשבר ונדכה, שפכת דמעות רותחות והתאנחת אנחות קורעות לב כשאמרת: "עד

ה'סבא מנובהרדוק' מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, ומדמה זאת לאישיותו של בלעם הרשע.

כי אם נביט בפסוקי הפרשה, מבלי לעיין בדברי חז"ל ומפרשי התורה, ניתן לטעות לרגע ולחשוב - כי אישיותו של בלעם היתה מיוחדת במינה, צדיק וחסיד אמיתי. הביטויים המופלגים שנשמעו מפיו, תואמים לצדיקי עולם שלא טעמו טעם חטא מימיהם.

בתחילה כשבאו זקני מואב ומדין להזמין לבוא אליהם, השיב להם בלעם: "לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר השם אלי". (כב, ח). כך גם בהמשך כאשר ניסה בלק מלך מואב לפתותו בפיתויי כבוד וממון, השיב להם: "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי השם אלוקי לעשות קטנה או גדולה" (שם, יח). ביטוי דומה חזר ואמר בהמשך, כשבא למדין: "עתה היכול אוכל דבר מאומה, הדבר את אשר ישם אלוקים בפי אותו אדבר" (כב, לח). נוסח דבריו נותן לנו תדמית של אדם ירא שמים מרבים, שמעודו לא המרה את פי קונו. הינו מקפיד בהידור על קלה כבחמורה, עד שאין לו זולת רצונו יתברך מאומה.

אולם בפועל, מעשיו הוכיחו את ההיפך הגמור מדיבוריו הגבוהים: הגמרא במסכת סנהדרין (קו, ב) אומרת, כי כל אלו שנמנו לגנאי במדרש אין לדרוש בחטאם יותר מדי, ודיינו במה שדרשו חז"ל אודותם. אולם אצל בלעם, כל מה שִׁמְצָא לדרוש בו לגנאי - דְרוֹשׁ. ההבנה בזה, מסבירים בעלי המוסר, כי בלעם במהותו גילם את שיא השחיתות והרוע עד שורשו ויסודו. לכן כל גנאי שִׁמְצָא בו הינו אמת לאמתו, וזה המשך לאותו שורש רע שקיים וכולל בו, ולעולם לא יצליחו לְמַצוֹת את עומק הרוע והרשעות שהיו בו.

כך גם מספרת הגמרא במסכת עבודה זרה (ד, ב), עד לאיזו דיוטא תחתונה הידרדר בלעם הרשע בתאוותיו ויצריו הנחותים, עד שהיה מופקר לגמרי כחוטא מאוס ושפל.

"הכלב הפולני נשאר כלב"

כיצד יתכן אדם שמחד גיסא מסמל את שורש הרוע, ומאידך גיסא מדבר דיבורים כה גבוהים ורמים כאחד מצדיקי עולם?

את התשובה נבין באמצעות המחשה נפלאה ששמעתי פעם מפי יהודי ישיש מְפֻלָּג, מְנִתִּיק תְּלִמְיָדִי יְשִׁיבֵת רָאדִין, הרב הגאון רבי חַנָּא קְלַצְקִי זצ"ל. איש תם וישר דרך, שהתגורר בימי זקנותו בְּעִיר לִיקוּוד בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית.

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לְאַלֵּף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. באופן כללי, הדגיש לי רבי חנא בדבריו, היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי אורתודוקסי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, השפה המקומית המדוברת, ולא את שפת האידיש. כשילדי העיר זיהו כי הכלב הוא יחיד מסוגו, בהיותו מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה מידי ערב. כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות באידיש; מריצים אותו מכאן לשם ומשם לכאן, ומפתים אותו לאכול

'בובקעס' וזרעונים וכדומה. היו ילדים שאף הגדילו לעשות - הציקו לו, משכו באוזניו ובזנבו, ועוד.

כצפוי, פעם אחת פקעה סבלנותו של הכלב, והוא התנפל על אחד הילדים, נשך אותו בצורה אכזרית ופצע אותו אנושות, ותהום כל העיר.

הילדים הקטנים הסתובבו סהרוריים ומשתוממים: "היתכן שכלב מיוחד כמותו שמבין את שפת האידיש - יבצע מאורע כה מחריד!?"

כלב ייחודי כזה ממשיך לנשך כאחד הכלבים הפשוטים?...!". "אולם אני לקחתי מזה תובנה חכמה לכל החיים", אמר לי רבי חנא, "התובנה היא - כי כלב נשאר כלב! אפשר להחזיר בו חכמה כזו וחכמה אחרת, הבנה כזו והבנה אחרת. אפשר אפילו לאלף אותו להבין את שפת האידיש, כמנהג בעלי בתים חשובים דפה. אבל אין לטעות: כלב נשאר כלב עד יומו האחרון, את שורשו ומהותו לא שייך להחליף ולשנות בשום צורה!"

"יסוד זה מצוי גם בעבודת השם", המשיך רבי חנא לומר, "אדם שלקוי במידות רעות ואינו עובד על עצמו לשפר ולתקן את מידותיו, ניתן לאלפו חכמה ובינה, יתכן אף למלא את ראשו בדברי נבואה. אולם כל עוד שמהותו לא משתנית, כל הידיעות וההשגות לא יעלו ולא יורידו, הם לא יצליחו לשנות בו מאומה מבחינת עצם האישיות, והוא ישאר אותו אדם שפל, אנוכי ומושחת".

כזה היה בלעם. התורה מעידה עליו: "יודע דעת עליון", "מחזה ש-די יחזה". כלומר, הוא אכן השיג השגות עליונות, הבין רזי עולם, אך כל זמן שלא השיב לליבו את ההשגות המופלאות הללו, ולא שינה את מזגו הרע ושחיתותיו - הוא נשאר חוטא שפל מהרובד הנמוך ביותר.

למרות רוח האלוקים שנחה עליו, ולמרות שפיו היה מלא דברי חכמה ונבואה, הוא גילם בדרכיו את סמל השחיתות והרוע. הוא יעץ בשעתו לפרעה מלך מצרים לזרוק את כל הזכרים ליאור (סנהדרין, שם), וכן יעץ לבלק להכשיל את ישראל בבנות מִדְּגָן עבור בצע כסף (כמובא בסוף הפרשה). על אף שהשיג וידע היטב את החביבות לה זוכים עם ישראל מאביהם שבשמים.

ניגודים כאלו יכולים להימצא רק במי שאינו משיב לליבו את ההשגות שהשיג, ולא חושב אף לא לרגע אחד כיצד לשנות את עצמו, ומשאיר את הכל כידיעה גרידא. לכן שום דבר לא משתנה במהותו והוא נשאר רע ומושחת כפי שהיה. עד כדי כך שכל מה ששיך לדרוש אודותיו לגנאי - חז"ל נותנים לנו רשות לדרוש

תראה איזה ביזיונות

בירושלים היה יהודי יקר מאוד, שהקדיש את חייו במסירות למען נערות יתומות ופליטות, רבי שמואל יצחק שטרן זצ"ל, מנהל המוסד 'קרית בנות'. הוא אמר לי פעם כי הגאון רבי מאיר סולוביצ'יק זצ"ל סיפר לו, כי בצעירותו שמע את אביו מרן הגר"ז הלוי מבריסק זצ"ל לומד פרשה זו בביתו.

לפתע פנה אליו הרב מבריסק ואמר: "תראה איזה ביזיונות, עד לאיזו שפלות מסוגל אדם לרדת - לדרוש כבוד מאתו! היא אומרת

"לכאורה יש לשאול" - אמר אבא - "על מה כל הרעש? על מה כל המהומה? הן הגמרא במסכת בבא קמא (לב, ב) אומרת, כי מי שרץ בערב שבת בין השמשות והזיק פטור, כי מסתמא רץ לדבר מצוה. ערב שבת זהו זמן שכולם טרודים וטורחים בהכנת השבת, ועושים בו רק את הדברים הנחוצים לשבת.

נו, אם כך, מה בוער בזמן כה דחוק לברוא את פי האתון? מה היא הועילה לבריאה עד שהיה דחוף לברוא אותה למעלה מאלף שנים קודם שבאה לשימוש?

"אינני יודע את הסיבה", אמר אבא בשעתו, "אולם רואים בזה נקודה אחת; כמה היה חשוב לקדוש ברוך הוא לברוא בריאה זו כבר אז, בערב שבת הראשון. כי כנראה פי האתון מסמל משהו מאד חשוב, את שפלות אומות העולם למול כלל ישראל. כי הנה האתון היא החיה הכי מטופשת בבריאה. אתון היא סוג של חמור, וחמור הוא כידוע מלשון חומריות, כי הוא היצור החומרי ביותר שקיים עלי אדמות, אין בו אף זיק של חכמה.

הקדוש ברוך הוא רצה שתהיה קיימת בבריאה כבר מיזמה הראשון, יצירה שתוכיח את שפלותו של בלעם, החכם שבאומות העולם, שאינו יכול לעמוד מול תוכחתה של החיה המטופשת והחומרית ביותר.

האתון פותחת את פיה ומדברת, ובמקום שיבין כי יש כאן משהו לא שגרת, וכיניע מעט את עצמו, ינמיך את גובה רוחו, הוא מתחיל להתווכח איתה - "אני התחלתי? את התחלתי!", כמו תינוק חסר דעה.

ללמדנו עד כמה נמוך הוא היה למרות כל ההשגות שהשיג.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

לו: 'מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלוש רגלים', והוא אינו מתבייש להשיב לה: 'מה את שואלת - כי התעללת בי! את גרמת לי בזיונות!' "הוא מתווכח עם מי?!", הפטיר הרב מבריסק בשאלה, "עם בהמה!" נוסף ונאמר, כי יש כאן רובד נוסף של שפלות מדרגה. כפי ששמעתי בילדותי מאבי מורי זצ"ל, בעת שהשמיע באוזנינו לקחים ומוסרים בפרשה זו:

חז"ל אומרים (אבות ה, ו) פִּי עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְּעֶרְבַּ שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, והשלישי מביניהם הוא פִּי הָאֶתוֹן. אבא בשעתו תיאר זאת באוזנינו במתיקות רבה:

"הבה נתאר לעצמנו - כיצד היה נראה אותו ערב שבת הראשון בבריאה. כל היקום כולו עוד לא הספיק להתיישן, בקושי ימים אחדים עברו מאז הוא נוצר. עדיין יש רוח של התחדשות באויר, רוח של טהרה וקדושה שממלאת את החלל. אין חטאים ואין חוטאים, מלבד חטא אחד של עץ הדעת.

"כל הבריאה כולה; היצורים בים וביבשה, החיות הבהמות, הפרחים, הצמחים, האילנות, המאורות הגדולים ועוד ועוד, כולם ממתנינים לרגע בו השבת תפרוס את כנפיה עליהם ועומדים מוכנים לקראתה. הן השבת היא תכלית כל הבריאה וההשלמה של ששת ימי המעשה - 'ויכולו השמים והארץ וכל צבאם... כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות'."

"אם כל חי - חוה הצדקנית כבר מחזיקה בידה את הנר ועומדת לברך: 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו להדליק נר של שבת'. לפתע הכל נעצר. היא מקבלת הוראה מאדם הראשון: 'סֹפֵף! מה יש? מה קרה?' צריך להמתין עוד כמה רגעים, הבריאה עדיין לא הושלמה. מה לא מוכן? מה לא הושלם? הקדוש ברוך הוא עדיין לא יצר את פי האתון!"

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"תגידו לבלומנשטריך שיחשוב מי כתב את הגמרא והראשונים, ובמחשבה מעמיקה. לא רק מלמעלה וללכת הלאה, אלא באמת ייכנס לזה מי זה אביי, מי זה רבא, מי היה רש"י וכמה היתה גדולתם של בעלי התוס' והראשונים והאחרונים האחרים. זה ייצר אצלו חשיבות לאין שיעור, ויביא את התוצאה"

חכמת ההמונים: קוראי 'גישמאק בלימוד' עם שלל מגוון של עצות נפלאות למיילך בלומנשטריך שהסתבך ואינו מצליח ליהנות מלימוד הגמרא

הרב יהושע לייבזון

קוראי 'לקראת שבת' בשבוע שעבר נחשפו לסיפור על הנושא שתפס בשיבות רבות, סביב גורלו של מיילך בלומנשטריך, והשאלה איך אפשר לעזור לו ללמוד טוב יותר.

אז אם לא קראתם, אז בקצרה כמה מילים..

על 'מוקד הגישמאק' כבר סיפרנו במסגרת זו בעבר. מדובר במוקד שעושה עבודת קודש יוצאת דופן, ביעוץ טלפוני לתלמידים ולהורים, כשהמוקד מוציא לאור חוברות מיוחדות, ועלונים מלאי תוכן מרתק (כמעט כמו 'לקראת שבת'...) המעודדים את בני השיבות להפעיל את המחשבה שלהם ולבדוק את עצמם, איך אפשר לקבל את 'מתיקות התורה'

מה אתה יכול לעשות כדי לעזור לעצמך ולילדים שלך להרגיש את תחושת ה'גישמאק' בלימוד התורה? למה אתה לא מצליח לחוש את המתיקות הנפלאה הזאת בפ"ך, אם דוד המלך הצהיר עליה שהיא מתוקה מדבש ונופת צופים? כיצד זה ייתכן שהאור החיים הקדוש אומר שהתורה היא כל כך מתוקה עד שאנחנו אמורים להשתגע ולהתלהט אחריה, וכשאתה לומד אותה אתה לא מרגיש אפילו לא מעט מזעיר מהטעם הנפלא הזה???

השלב הבא הוא כמובן, ליצור קשר עם המוקד, ולקבל הדרכה וכיווני פעולה, שיסייעו ללומדים לחוות את חוויית הגישמאק בלימוד עצמו. וכאן סיפרנו על מיילך בלומנשטריך... בחור שרוצה ללמוד וגם לומד בפועל, אבל לא מצליח ליהנות מהלימוד. בלומנשטריך, שלא קיים כמובן במציאות, פנה בפעם האחרונה לבחורים הקוראים את עלון 'גישמאק בלימוד' שהופץ בשיבות הקד' וביקש מהם שיפנו ל'מוקד הגישמאק' של 'אחינו' ויקליטו את העצה שלהם למיילך, כיצד הוא יוכל ללמוד וגם ליהנות מהלימוד.

סיפרנו כי לאחר פרסום העלון. התברר שבלומנשטריך דנן, הצליח לנגוע בנקודה חשובה, כשהתיבה התמלאה במהירות במבול של מאות (!) הודעות שהקליטו בחורים מכל רחבי הארץ. ספרדים ואשכנזים, ליטאים וחסידים, כולם כאחד, השאירו הודעות ובהן 'טיפים' ועצות איך לחוות תחושה טובה בזמן שלומדים גמרא. הקשבנו למאות הודעות, התשובות מלאות חכמה וחקן, ומחלקן

ממש התלהבנו. הלב באמת מתרגש לנוכח התמימות היהודית, הזון והטוהר של בני ישיבות מסולאים מפז, הנותנים עצות מנסיונם, איך ניתן לקבל 'גישמאק בלימוד'. ועל זה בדיוק נכתב בפרשתינו 'מה טובו אוהליך יעקב'..

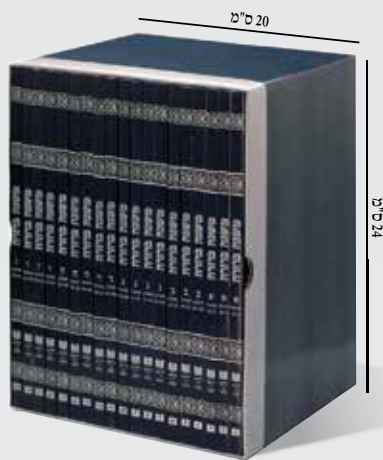
להלן חלק מהתשובות שקיבלנו:

הבה"ח **שלמה זילברשלג** אומר לנו שהעצה היא להתבונן לפני שלומדים "את דבריהם של אנשים כל כך קדושים אני הולך, הם היו כל אחד אש להבה, ולפני מי אני לומד? לפני מלך הכבוד הקדוש ברוך הוא!!!", מי שלומד בהכרה הזאת בוודאי ירגיש גישמאק גדול.

הבה"ח **אלחנן הילמן מצהיר**: "אני הייתי מסביר לבלומנשטריך שגישמאק משיגים רק אם 'מרגישים' את הגמרא. אם השאלה של הגמרא תכאב לך עמוק בלב, אתה תשמח מאוד עם התירוץ שלה... תמיד תדמיין את עצמך בסיפור, מישהו הזיק לשור שלך והמשנה אומרת שהוא פטור מלשלם. אתה אמור לצעוד למה? הוא הזיק לי! להיכנס לתמונה, ואחר כך לדמיין שהשור שלך הזיק למישהו אחר ואתה צריך לשלם. מה עשית? בסך הכל החזקת שור כמו שכולם מסביב עושים..."

הבחור **החפץ בעילום שמו מציע למיילך**: "כשאתה מסיים את היום תעביר לעצמך בדרך חזור מהישיבה מה למדת, וכשתראה שאתה

מבצע ענק לשבוע אחד, לנבחני 'דרשו' בלבד!

* כריכה רכה, פורמט רגיל, 19 חוברות

2

תרום 21 ₪ לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 210 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול

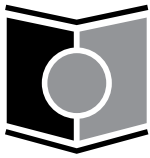
* כריכה רכה, פורמט כיס, 38 חוברות

1

תרום 18 ₪ לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 180 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן

* המבצע רק למי שנבחן מבחן כלשהו מכלל התוכניות בדרשו ב 1 מ 3 המבחנים האחרונים

להשתתפות: בעמדות נדרים פלוס סופס

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית להיזוק
ועידוד לימוד התורה

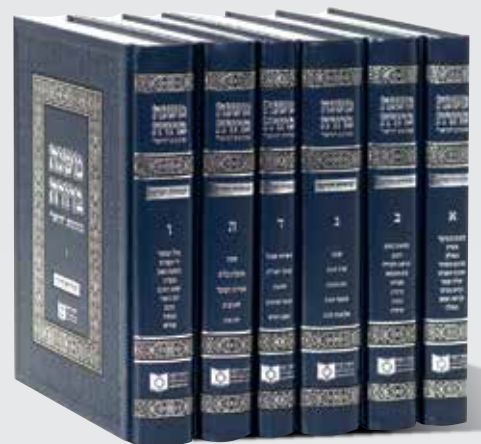
תורמים לארגון 'אחינו'
זרוע החיזוק של 'דרשו'

ומקבלים מתנות מ'דרשו'

4

תרום 30 ₪ לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 300 ₪
וקבל מיידית
סט לקראת שבת
5 כרכים מהמיטב של עלוני 'לקראת שבת'
וסט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן

3

תרום 29 ₪ לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 290 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה קשה

02-5609000 מוקד 'דרשו' | 'דרשו'

צהרי יום ראשון פרשת בלק התשפ"א. אני נוסע ברכב עם ידיד והסלולרי מצלצל. מעבר לקו נמצא הגה"ח רבי זושא הורביץ שליט"א, רב קהילות החסידים באלעד, שאיחל 'מזל טוב' לרגל נישואי בני נ"י, שנישא כמה ימים קודם לכן

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על ערכן של ברכות

צהרי יום ראשון פרשת בלק התשפ"א. אני נוסע ברכב עם ידיד והסלולרי מצלצל. מעבר לקו נמצא הגה"ח רבי זושא הורביץ שליט"א, רב קהילות החסידים באלעד, שאיחל 'מזל טוב' לרגל נישואי בני נ"י, שנישא כמה ימים קודם לכן. 'מזל טוב' של רבי זושא כולל תמיד אמרות שפר ולקחי דעת שכדאי לקחת כצידה לדרך.

ואז סיפר הגרי"ז הורביץ שליט"א כך: "אברך אחד שאל את מרן הגרש"ז אורבך זצוק"ל האם כדאי לו להזמין לשמחותיו את כל משפחתו הענפה, גם הרחוקים יותר, והגרש"ז זצ"ל השיב לו: "בדרך כלל, כשיהודי מקבל הזמנה, גם ממישהו רחוק, הוא שמח, וכשהוא שמח- הוא מברך את בעל השמחה שיהיה לו הרבה נחת ושמחה הלאה והלאה. בשביל כל הברכות הללו שמברכים יהודים- כדאי לשלוח הזמנות לעוד ועוד אנשים"....

כשהסתיימה השיחה הלבבית, אמרתי לנהג הרכב שלקח אותי: "הנה, רבי זושא העניק לי רעיון על מה לכתוב בפרשת בלק, על כח הברכה של כל יהודי, אפילו יהודי פשוט"....

שימו לב לדברי הגמרא, במסכת יומא נד, ב: ".אמר ריש לקיש: בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה, הוציאון לשוק ואמרו: ישראל הללו, שברכתן ברכה וקללתן קללה, יעסקו בדברים הללו?"

חייליו של טיטוס הרשע קראו לנו, היהודים, בפשטות "אנשים שברכתם ברכה וקללתם קללה". הם הבינו בפשטות, שכשיהודי מברך, ברכתו מתקיימת, וכשיהודי מוציא דבר קללה מפיו- קללתו מתבצעת. חיילי טיטוס סחו לפי תומם שזהו כוחו של כל יהודי. וכן, הם דיברו אמת.

בפרשת השבוע אנו למדים על כוחו העצום של הדיבור. אדם יכול לשנות מצבים בכח ברכה או קללה. בפרט אם הוא בן מלך, יהודי, בנו אהובו של הקב"ה, הפועל בכל מעשה שלו בעולמות כולם, כפי שהאריך הנפש החיים, כידוע.

המדענים לא מבינים מדוע הקוף אינו מדבר. המנגנון הפיזי קיים. חלל הגרון ומיתרי הקול של הקוף דומים לאלה של האדם. גם שבילי המוח והעצבים אל מיתרי הקול קיימים. ובכל זאת, הקוף אינו מדבר. למרות נסיונות בלתי נלאים ללמד את הקופים לדבר, אינם אלא רוטנים ונוהמים, צווחים ומייללים, אבל לעולם לא משמיעים מילה. גם בעלי חיים בעלי בינה גדולה- יחסית, כמו החולדה, למשל, אינם

מדברים. המדע חיפש את התשובה בתלמי המוח, אך לשווא. לא נמצאה השוואה מתאימה. ניסו לחפש את התשובה בגודל קופסת המוח, וגם זה לא הצליח. קופסאות מוח יותר גדולות אינן מצליחות להפיק דיבור. פנו חוקרי הטבע לדרך חדשה, היחס בין גודל המוח לגוף, אך שוב הם נחלו אכזבה. אפילו אצל קופים שיחס קופסת המוח לגוף גדול אצלם, לא שומעים אף מילה. מה שכן מצאו הוא, שיחס דומה כמו זה של מוח האדם לגופו, נמצא אצל העכבר. אבל אויה, האם העכבר שפגשתם אי פעם, דיבר?...

הסבר הדברים מובא בדברי המהר"ל (בגבורות ה'): "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה", והיינו רוח חיה מדברת. כי האדם צורתו הכללית היא חיבור הנשמה השכלית והגוף יחד, ודבר זה, חיבור זה, הוא עצמו יוצר את כח הדיבור, דהיינו נשמה עם הגוף. כי פועל הדיבור על ידי גוף, ואי אפשר זה בלא נשמה שכלית, ולכן התינוק שאין לו שכל אינו מדבר, וכך הבהמה, אע"פ שיש לה כלי דיבור, אין בה דיבור, כי אין לה נשמה זו השכלית".

הדיבור הוא לא דבר מה- בכך. הדיבור הוא כלי הנשמה. ככל שהנשמה של המדבר, המברך או המתפלל- גדולה היא יותר, קדושה וטהורה יותר, כך ישנה חשיבות גדולה יותר בשמי שמים לכל היוצא מפיו.

מור"ר הגרש"מ דיסקין זצ"ל בעל 'משאת המלך', שבשבת הקרובה חל יום פטירתו, נהג בקביעות לרשום בלוח השנה את תאריכי השמחות של ההזמנות לחתונה שקיבל, באומרו שגם אם לא יוכל להגיע בגופו להשתתף בשמחה, הרי יוכל לברך ולהעתיק מעומק הלב את החתן

אז כשתקבלו את ההזמנה הבאה בתיבת הדואר. פשוט להחזיק אותה, לעצום עינים ולברך בכל לב את החתן והכלה והמחותנים...

הזמנות ואינני יכול להגיע לכל השמחות, יש אנשים שאני ממש קרוב אליהם ועקרונית הייתי צריך לצאת להשתתף בשמחה, ויש אחרים שאינני חייב, אבל וודאי הייתי רוצה מאד לשמוח איתם באולם השמחה, אבל אין לי אפשרות, לכן, אני כותב את חידושי התורה על ההזמנות - לזכות החתן והכלה - שהזמנתם שימשה לדברי תורה, וזה גם יהיה להם לברכת מזל טוב..."

בני המשפחה שמעו על הרעיון, כאשר הנ"ל נכנס וסיפר באקראי מה הרב אמר לו. או אז באה לפתרונה חידת ערימת ההזמנות... אחד מהמשפחה הנציח את ערימת ההזמנות למשמרת, וכמה מההזמנות העמוסות כבר בחידושי תורה, לזכות חתן וכלה - פלוני ופלונית, הזוג שמזמן שכח מה'הזמנה' - יש להם כבר כמה ילדים, ועדיין חקוקים על הזמנתם חידושי תורה עמוקים, שידפסו בעזה"י באחד הכרכים הבאים של ספר "שלמי תודה".

כלל ישראל נהגו לברך ולהתברך בכל זמן ועת, לאחל איחולי יום-חול, לברך ב'גוט שאבעס' בכל שבת ולברך בשפע ברכות המתאימות לכל זמן, חג ואירוע. אפילו על לבישת נעלים חדשות ישנה ברכה מיוחדת בספרי המנהג. בהלכה מובאים דיונים ושיטות שונות כיצד מברכים איש את רעהו בראש השנה ובספרי חסידות הורחבה היריעה על גודל מעלת ושגב ברכת ה'לשנה טובה'. כי אכן, כשיהודי מברך את רעהו- זה לא ענין של מה בכך.

עם ישראל הוא "ממלכת כהנים וגוי קדוש", ולא סתם כהנים אלא "כהנים גדולים". לכן כל יהודי פותח את היום בברכת כהנים כבר בברכות השחר. זכות אבות ניתנה לכל יהודי... לברך את כל עם ישראל בברכת כהן. אשרינו שכח הברכה של אברהם אבינו - "והיה ברכה - הברכות יהיו נתונות בידך", ניתן לכל יהודי. עד כדי כך שלכל אחד מישראל יש שייכות לברך את ישראל.

אז כשתקבלו את ההזמנה הבאה בתיבת הדואר. פשוט להחזיק אותה, לעצום עינים ולברך בכל לב את החתן והכלה והמחותנים...

והכלה והמחותנים ולהרגיש בכך חלק מהשמחה.

דברים דומים סופרו על הגרב"צ פלמן זצ"ל, שנהג לכתוב חידושי תורה על גבי הזמנות לחתונה שקיבל, כשמידי פעם עיין בהזמנה עצמה, בהסבירו: "מגיעים אלי כל כך הרבה הזמנות ואינני יכול להגיע לכל השמחות, יש אנשים שאני ממש קרוב אליהם ועקרונית הייתי צריך לצאת להשתתף בשמחה, ויש אחרים שאינני חייב, אבל וודאי הייתי רוצה מאד לשמוח איתם באולם השמחה, אבל אין לי אפשרות, לכן, אני כותב את חידושי התורה על ההזמנות - לזכות החתן והכלה - שהזמנתם שימשה לדברי תורה, וזה גם יהיה להם לברכת מזל טוב..."

וכך, בצורה מעט דומה, סופר על הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, בספר 'ללא שם', כך:

ערימת 'הזמנות' לשמחות בר מצוה וחתונות נערמת בכל בית יהודי חמים וידידותי. מעיינים בהן, שמחים בשמחת החתן והכלה, משתתפים בחתונה או לא, ואחר כך משליכים לאשפה את ההזמנות. אך בבית הרב נערמו הזמנות למאותיהן. הן נחו בסדר מיוחד, בצדי אחד הארונות. הרב כאילו אגר אותן. תמוה.

אחד מילדיו הציע לו פעם אחת, כי הוא יגזור בזהירות את כל הפסוקים או דברי תורה המודפסים על ההזמנה ויעביר לגניזה, ובכך הוא יוכל לפנות את הערימה הגדולה של ההזמנות לאשפה. רבי בן ציון מנע בעדו, ואמר לו שלא יגע בהן אלא ישאיר אותן על מקומן. "אבא הורה לי לא לנגוע בערימה הזו", והדבר היה נראה כל כך מוזר, שהרי אבא לא היה טיפוס ששומר ואוסף כל דבר, ויהי לפלא. וכך עד הסתלקותו של הרב לא נפתרה התמיהה.

מפקידה לפקידה, רבי בן ציון היה ניגש לערימת ההזמנות, נטל 'הזמנה', התיישב ליד השולחן וכתב עליה חידושים שהתחדשו לו, ואת סיכום השיעור היומי שאמור היה למסור באותו יום או למחרת. בעת השיעור היה מוציא את ההזמנה ומעיין בה. כיון שרבי בן ציון היה גדול הדור בשתיקה, לא הייתה אפשרות להוציא מפיו, מה מטרתו בעיניו.

בימי חולשתו של הרב בשנים האחרונות, כאשר הגיעו בתיבת הדואר הזמנות, ולא הייתה לרב אפשרות לצאת להשתתף, היה מתעניין בדיוק מי השולח, מי המחותן, מי החתן והכלה עד שהבין ברור עד כמה יש לו קשר למשפחה וכמה מחויבות עקרונית וידידות יש לו עם השולחים. ולאחר מכן היה לוקח את ההזמנות עם הקשר מיוחד, לא את כולן, ומוסיף אותן לערימה. תמוה.

ויהי היום, ניגש אליו אחד מתלמידי החכמים משתתפי השיעור, ואמר לרבי בן ציון: "אני מבין שנוח לרבונו לכתוב על נייר קרטון את חידושו, כיון שהקרטון הוא קשיח, ואפשר אח"כ להכניס את דף הקרטון במעיל החליפה ולשומרו. שהרב יידע כי יש לי הרבה דפי קרטון נקיים מב' צדדיהם, אני יכול להביאם לרב לכתוב עליהם את חידושי תורתו, ואין לו צורך לכתוב על הזמנה שצידה האחד מודפס".

רבי בן ציון חייך חיוך של תודה, והודה לו בפה מלא על הרצון הטוב לסייע לו, אך התנצל כי יש לו סיבה אחרת לחלוטין שמחמתה כותב חידושי תורה על הזמנות, וכה אמר לו: "מגיעים אלי כל כך הרבה

חלפו כמה דקות, ומבלי משים ניתק הסידור הקטן מידי הילדה וצנח מטה - אל עבר היכל בית הכנסת. האם נבהלה קמעא, הרי אין לדעת על מי נפל הסידור ובמי פגע, יתכן שנפל בעוצמה על יהודי מבוגר שנחבל קלות, יתכן גם שהבהיל את מי שהסידור נפל לצידו. היא גם לא מקומית, כך שמדובר בתקרית בכלל לא נעימה...

כיצד 'צנח' סידור היישר על רעמת השיער הנכונה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"קום לך אתם" (במדבר כ"ב, כ')

המנוע החזק ביותר שמפעיל את כולנו, הכח העומד מאחורי כל מה שאנו פועלים, המקור ממנו נובעים כל המעשים שלנו - הוא מעיין בלתי נדלה של אנרגיה, ושמו 'כח הרצון'. כל אדם שמגשים שאיפה בחייו, שמגיע ליעד שהציב לעצמו, שמצליח לשים את ידו על הישג חשוב לו, זה הכל מכח הרצון.

לפני שאדם יוצא לדרך, כל דרך שהיא, ראשית הוא קובע לאן הוא רוצה להגיע. כלומר, מה הרצון שלו. זה לא רק ביציאה לדרך פיזית, אלא גם ביציאה למסע להגשמת חלום גדול, כמו הישג לימודי, הצלחה כלכלית, או כל יעד רצוי אחר. יעד רצוי - כשמו כן הוא, זהו היעד אליו מכוון הרצון, שהוא המנוע המניע את האדם להגיע אל היעד.

כח הרצון הוא מתנה עצומה שנתן לנו בורא עולם, כדי להעניק לנו את הכלי החשוב ביותר להתקדם בחיים. ברגע שאדם רוצה משהו, ורוצה אותו באמת, וככל שהרצון שלו חשוב יותר, חד יותר וחי יותר לנגד עיניו - יש לו את הכלי הראשון שיוביל אותו לאותה הצלחה. כי כח הרצון - הוא העומד בבסיסה של כל הצלחה, והיא נובעת ממנו. 'פותח את ידך ומשביע לכל חי - רצון!' - בורא עולם פותח את ידו ומעניק לכל אדם חי את כח הרצון, כי ממנו יוכל לצמוח ולפרוח!

אולם כח הרצון הוא לא רק כח מניע ומפעיל. חז"ל חושפים כי בתוככי הרצון טמון כח רוחני רב עוצמה, כור של אנרגיה רוחנית כבירה, המובילה את האדם למימוש רצונו. דברי חז"ל 'בדרך שאדם רוצה ללכת מוליכים אותו', מגלים שהעובדה שאדם רוצה משהו - לא רק מניעה אותו באופן אישי לפעולה, אלא גם מעניקה לו משמים כוחות לממש את רצונו. כלומר, בשמים בונים את המסלול ומכשירים את הדרך, על מנת שיוכל להוציא את רצונו לפועל!

זה לא פחות ממדהים: אנשים נוטים לחשוב, שנכון שאנחנו רוצים כל מיני דברים, ונכון שאנו שואפים להתקדם בלימוד התורה, להתפלל בכוונה, להיטיב את המידות שלנו או להרבות בחסד, אבל אין לנו את הכוחות לכך, ולפיכך אנשים נוטים להישבר ולהתייאש ממימוש רצונם, מתוך חשיבה מוטעית שאין להם את הכוחות לממש את

הרצון הכמוס עימם. דברי חז"ל מגלים שלא היא, אלא שהעובדה שאדם רוצה לכשלעצמה - נותנת לו כוחות ממעל להגשים את הרצון. אם הוא באמת רוצה להוסיף בלימוד התורה, אם הוא באמת רוצה להתחזק בתפילה בציבור ובכוונה, אם הוא באמת רוצה לשפר את מידותיו ואם רצונו אמיתי להרבות חסד - הרי שמשמים יתנו לו את הכוחות להגשים את הרצון! אל לו לאדם למדוד את יכולותיו בהתאם לכוחותיו כעת, כי אם ירצה באמת - יתנו לו משמים כוחות חדשים לממש את הרצון! בפרשת השבוע אנו מגלים את כוחו של הרצון - על דרך השלילה, בסיפורו של בלעם הרשע היוצא לדרך, בניגוד לרצון הבורא. האתון לא משתפת פעולה, פעם אחר פעם הוא רואה שרצון ה' שלא יילך, ובכל זאת הוא כן רוצה ללכת. ולפיכך, בורא עולם הוא שאומר לבלעם 'אם לקרוא לך באו האנשים קום לך איתם', ורש"י מגלה על אתר כי ביסוד האישור השמימי ללכת לדרך שבורא עולם אינו רוצה בה, עומד הרצון של בלעם, הואיל והוא רוצה - משמים מוליכים אותו לממש את רצונו!

ואם כך בבלעם שרצונו היה נגד רצון בוראו, על אחת כמה וכמה יהודי טוב, ילד, בחור, אברך או עמל לפרנסתו, שקם בבוקרו של יום ואומר לעצמו 'כן, אני רוצה להתחזק היום בלימודי!', או 'כן, הפץ

אני להתפלל היום כראוי! או 'כן! היום אני שואף לשפר את מידותיי ולהרבות בחסד לזולתי! - בוודאי שמשמים יסייעו בעדו לממש את רצוני, כי זו סגולת הרצון, שנותן כח שמימי המלווה למימוש השאיפה!

אחים יקרים, הלקח שלנו מפרשת השבוע, הוא להכיר את כח הרצון הפועם בנו. לא להרים ידיים מול מכשולים ונסיונות, לא להעיף מבט אל עבר הכוחות שאנו חושבים שיש לנו. כי אם נרצה באמת, משמים יתנו לנו את הכח, יעניקו לנו את היכולת! כל מה שנדרש מאיתנו הוא לרצות, וככל שנרצה יותר, ורצוננו יהיה זך ואמיתי, טהור וכנה - כך נזכה שבורא עולם יסייע בעדנו לממש את רצוננו, ונזכה להגשים כל שאיפה, להשיג כל הישג, להגיע לכל יעד נרצה!

הסידור ש'צנח' במקום הנכון...

בית הכנסת של חסידי 'צאנו' בעיר העתיקה בצפת, הוא מקום מוכר למדי לאלו הנוהגים להתארח או לשבות מעת לעת בין סמטאותיה הציוריות של עיר הקודש. לצד תושבים מקומיים המתפללים בקביעות במקום, מחזה נפוץ הוא לראות אורחים הנקלעים למקום, ומתפללים בבית הכנסת תפילה או שתיים. לצד כאלה המתפללים בקביעות ורק בית הכנסת הצפתי זר עבורם, יש לא מעט כאלה הנקלעים לבית הכנסת לראשונה בחייהם, ומביטים בתפילה בעיני תייר פעורות...

באחת השבתות התארח בצפת משפחה, אשר בבוקר יום השבת החליטה האם לקחת את בתה הקטנה לבית הכנסת, להתפלל בו תפילת שחרית. הן מצאו לעצמן מקום בקרבת קיר המזרח של עזרת הנשים, במקום ממנו שומעים ורואים היטב את הנעשה בבית הכנסת. הבת הקטנה נטלה את הסידור האישי הקטן שהביאה עמה האם, ונעמדה על גבי החלון הפונה לעזרת הגברים, כשהסידור בידה...

חלפו כמה דקות, ומבלי משים ניתק הסידור הקטן מידי הילדה וצנח מטה - אל עבר היכל בית הכנסת. האם נבהלה קמעא, הרי אין לדעת על מי נפל הסידור ובמי פגע, יתכן שנפל בעוצמה על יהודי מבוגר שנחבל קלות, יתכן גם שהבהיל את מי שהסידור נפל לצידו. היא גם לא מקומית, כך שמדובר בתקרית בכלל לא נעימה...

אולם את הנעשה אין להשיב. הסידור נפל על מי שנפל, אין לדעת במי פגע, ולידי מי הגיע. האם המתונה בדריכות עד לסיום התפילה, ואז נעמדה ביציאה מבית הכנסת, מחפשת ילד שתוכל לבקש ממנו להיכנס לבית הכנסת ולהוציא עבורה את הסידור, ושמא גם תצליח לפגוש במי שהסידור נפל עליו, ותוכל להתנצל בפניו.

לפתע יוצא יהודי מהיכל בית הכנסת, ומראהו - זר ומוזר. על ראשו רעמת שיער לבן גדולה, כיפה תלויה מעל ברישול, ולבושו מאוד שונה מהמקובל. ניכר עליו שאינו מבאי בית הכנסת בקביעות, ומבטו התוהה והתועה - הסגיר שכל העניין הזה של תפילה קצת מוזר עבורו, כנראה שלא גדל או חונך על ברכי התפילה...

ואותו יהודי, בדיוק הוא, מחזיק בידי את הסידור הקטן שלה, ותר בעיניו אחר בעליו!

היא פנתה אליו מיד, התנצלה על שהסידור כנראה נפל עליו, ואמרה כי אכן כן, זהו הסידור שלה, והוא יכול להשיב לה אותו. ואז, להפתעתה, פנה אליה אותו יהודי, וסיפר בהתרגשות ובדמעות של ממש את סיפורו האישי:

ובכן, מסתבר שאכן כן, עד גיל מבוגר למדי, כל מה שידע על יהדותו - הסתכם בכך שידע שהוא יהודי. לא תורה ולא מצוות, לא שמירת שבת ולא תפילה. כלום כלום כלום. יהודי שלא זכה להתחנך על הכרת בוראו, לא ידע שיש לו אבא גדול וחזק בשמים, ולבטח לא ידע שאפשר לדבר אתו ולהתפלל אליו!

ועכשיו, בגילו המתקדם, החליט לבוא לצפת למטרת תיירות, לראות את העיר, את קריית האמנים, את העיר העתיקה, את השילוב בין הישן לחדש... הוא ידע שבמקום יש בית כנסת, והחליט שאולי זו הזדמנות להיכנס אליו, ולראות מה עושים בו. איך נראית תפילה? מה אומרים במהלכה? ואולי יזכה גם להתפלל בעצמו, לראשונה בחייו!

הוא נכנס לבית הכנסת, ידע שיש ספר כזה שנקרא סידור - ובו כתובות מילות התפילה הנאמרות על ידי הקהל. אולם התפילה כבר הייתה בעיצומה, כל הסידורים כבר היו תפוסים, ולו לא נשאר סידור! לפיכך, נעמד לו האיש בשולי בית הכנסת וצפה בקהל המתפלל, כשרצונו חזק ואיתן להצטרף אליהם, אולם הוא אינו יכול, שכן אינו יודע מה אומרים, ואין לו סידור!

הוא כבר חשב להישבר ולוותר על הזדמנות חייו להתפלל, אולם החליט להתעכב עוד קצת, הן כל כך רוצה הוא לחוות פעם את חוויית התפילה, לחוש אותה על בשרו, לומר את המילים עם הקהל, להיענות לקריאותיו של החזן! אין לו סידור - זו אכן בעיה, אבל הוא כל כך רוצה...

ואז, משמים, צנח עליו סידור מעזרת הנשים!!!

לא יאומן כי יסופר! הוא הביט בסידור ועיניו נמלאו דמעות! בורא עולם שלח לו סידור, ליהודי הטועה והמבולבל, התוהה והנבוך, זה שלא יודע מהי תפילה וניצב בה לראשונה מעודו - ולידי אבא שבשמים הצניח סידור! בהתרגשות אין קץ פתח את הסידור, מאן זהו הראה לו היכן אוחזים בתפילה, והוא זכה להתפלל עם הציבור - לראשונה בחייו!

ככל הסיפור הזה סיפר האיש הזר לאשה ההמומה, שהבינה שלא בחינם צנח הסידור מידי בתה... אבא הטוב שבשמים שלח אותו ליהודי שרצה להתפלל, ולא ידע איך, ולא היה לו סידור, וחש אבוד מול בית הכנסת הפועם. והנה כי כן, בכח הרצון שלו - הוא הצליח להביא לעצמו סידור יש מאין, לא יאומן כי יסופר!

סיפור מדהים זה, אותו סיפר מגיד המישרים הגאון רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, מאיר את עינינו: אחים יקרים, כל מה שיהודי צריך זה רק לרצות, לרצות באמת. כשיהודי רוצה - לא משנה כמה הדבר רחוק, כמה אין זה הגיוני, כמה זה לא שייך, כמה אין לו כוחות או יכולות - בורא עולם יפלס את הדרך, יעניק לו את הכח!

כל מה שנדרש מאיתנו הוא לרצות, אבל לרצות באמת. הבה נרצה באמת להתעלות בתורה, הבה נשאף בכנות לשפר את המידות,

- אני מקפיד שבסופי שבוע, ביום השבת, אני אוכל כשר...
ובכן, למרבה הצער הוא לא שומר שבת, ואפילו לא שומר כשרות.
אבל בשבת - לפחות כשרות הוא שומר... 'ואז', המשיך האיש,
'הגעתי לבית החולים, ולא הבאתי עמי אוכל כשר. רעבוני גבר עליי,
חשבתי שאין סיכוי למצוא כאן מזון כשר, ואולי אין לי ברירה... מצד

שני, רצייתי בכל מאודי להקפיד לאכול אוכל כשר בשבת, כמנהגי!
וכך יצאתי לסיבוב בבית החולים הענקי, עובר ממחלקה למחלקה,
ומחפש יהודים. עלייתי קומה ועוד קומה, אני משוטט כבר שעה
ארוכה, רעבוני צובט את בטני, אבל אינני רוצה להישבר, עודי מחפש
יהודים שאפשר לקבל מהם אוכל כשר... ואז מצאתי אתכם! - סיים
האיש, והודה בהתרגשות על הסעודה לפני שנעלם לדרכו...

סיפור מפעים זה, אותו שמענו מהבחור שהיה עד לו, מדהים כל כך:
הנה כי כן, יהודי שעדיין אינו שומר מצוות, למרבה הכאב, אבל הוא
רוצה לאכול כשר, לפחות בשבתות... וכיוון שרצה באמת - בורא
עולם זימן לו אוכל כשר אל תוך בית חולים נידח באינדיאנה, בדרך
ניסית של ממש, כי כשיהודי רוצה באמת - אבא שבשמים מסייע לו!
אחים יקרים, הבה נרצה באמת. אם נרצה באמת - בורא עולם יסייע
בידינו לממש את רצוננו, להתקרב אליו באמת!

הבה נחפוץ מכל הלב להתפלל בכוונה לאבא שבשמים. ככל שנרצה
באמת - כך נזכה שבורא עולם יפתח לנו את השער, יתווה לנו את
הדרך, יעניק לנו את הכוחות, ויוביל אותנו לממש את רצוננו!

אוכל כשר, רק בשבת!?

סוף העולם. זו תחושתו של בחור מארץ ישראל, שנקלע שלא
בטובתו לבית חולים ענק באינדיאנה שבארצות הברית. הוא הגיע
בעקבות חברו שאושפז שם לניתוח דחוף, והמשפחה ביקשה
שישהה לצידו בשבת שלאחר הניתוח. בבית החולים הנוכרי, אין
זכר לשבת, אין בדיקת של יהדות. לא מניין, לא אוכל כשר, לא נרות
ולא זמירות. לפיכך הצטייד הבחור באוכל כשר בשפע, לעשות את
השבת כראוי ולהתענג בתענוגים ככל האפשר, גם בתנאים כאלה...
ליל שבת. שני החברים בלובי המחלקה, האחד שוכב על מיטת בית
החולים מתאושש, והשני עורך שולחן, פורש מפה, מקדש על היין,
ומשורר זמירות עם חברו בנעימה. לפתע פתאום ניגש אליהם אדם
זר - שנראה כגוי ממש!, ושואל באנגלית: 'האם יש לכם אוכל כשר?!'
הם השיבו מיד בחיוב, והלה שאל אם יוכלו לתת גם לו לאכול. הם
ניאותו ברצון, והזמינו אותו להצטרף לסעודה, כשעיניהם תמהות
מה לאיש הזר ולסעודת שבת כשירה... לאחר ששבע, השיב ההלך
הזר למבטיהם התמהים, והסביר: 'האמת, אינני שומר מצוות כלל,
לא יודע מה זה בכלל. לא גדלתי על זה, לא חונכתי להכיר בתורה
ובמצוות. אבל לפני כמה שנים שמעתי שיהודים אוכלים כשר, ומאז

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

הדף הדף הדף

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

כל מי שהרגיש אי פעם טעם אמיתי בתורה, אינו יכול לחוש טעם באוכל! אינני מאמין שה'קצות החושן' הרגיש טעם ב'קוגל'

מה היתה הדילמה של רבי שלום שבדרון כשרצה לעשן סיגריה?

הרב ישראל ליוש

פֶּל מִי שֵׁשׁ בְּיָדוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הִלְלוּ... עֵינַי טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּקָה, וְנִפְשׁ שְׁפָלָה, מִתְלַמְּדִיו שֶׁל אַבְרָהָם אַבְיָנוּ. עֵינַי רְעָה, וְרוּחַ גְבוּהָה, וְנִפְשׁ רְחֵבָה, מִתְלַמְּדִיו שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע. (אבות ה'ט)

ההקבלה בין אברהם ובלעם, מסביר המהר"ל מפראג בספרו דרך חיים עמ"ס אבות, כי אברהם היה ראש לאומה הישראלית, ובלעם היה ראש לאומות העולם, ושניהם היו נביאים, כל אחד לאומתו. והגם ששניהם חבשו בעצמם, זה את חמורו וזה את אתונו, מכל מקום בזה בדיוק בא לידי ביטוי ההבדל העצום ביניהם, כי אברהם רכב על חמור - זכר, ואילו בלעם רכב על אתון - נקבה. אברהם אבינו התעלה מעל החומריות, ונבדל מן החומר, כי אין לו שום חיבור וצירוף עם הזכר. בלעם לעומתו, רכב על אתון נקבה כי הוא מחובר אל החומריות, וכך טבע הקב"ה בבריאה שיש חיבור אל הנקבה.

החומריות של האדם, זהו כוחות הגוף והנפש, כח הגוף הוא כח התאוה למותרות והנאות, וכח הנפש הוא הרגש האהוב או שונא, המקנא, הנוקם והנוטר. ומעל כוחות אלו יש את כח השכל, המוח, החושב ומעיין ומנווט את תאוות הגוף ורגשות הנפש.

אברהם רכב מעל החמור, הוא הצליח להשליט את השכל מעל החומריות. בלעם לעומתו, לא השליט את שכלו על חומריותו, הוא נתן לתאוות הגוף ורגשות הנפש להוליך אותו ואת שכלו שולל אחריהם, והוא חבר אל חומריותו במקום להתעלות ולהתנתק ממנו.

כשאברהם הלך בציווי ה' לעקוד את בנו יחידו, הוא לקח איתו את שני נעריו, וכשראה את המקום מרחוק, אמר להם שבו לכם פה עם החמור עד שאחזור מעבודת בוראי ונשובה אליכם. שני הנערים, מבאר המהר"ל, הם שני הכוחות הללו, הגוף והנפש, ואין אדם יכול להתנתק מהם לגמרי, הוא יכול רק לשלוט עליהם ולנווטם כראוי, ע"כ כאשר הלך לעבודת בוראו ית', השאיר אותם אברהם עם החמור, עם החומריות, כי עבודת העקידה צריכה להיות נקיה, שכל טהור בלבד, אין שם מקום לחומריות. אחר כך, כשיחזור מהעקידה, לא תהיה לאברהם ברירה, הוא יחזור אל כוחות החומר, הגוף והנפש, אבל הוא ישלוט עליהם, שכלו ימלוך וינווט את הכוחות הללו למקום טוב, להוציא מהם את המיטב, ולא ידמה לבלעם שנותם לכוחות הללו לשלוט עליו ועל שכלו.

פעם, כאשר החורף היה בעיצומו, והקור הירושלמי העז, חדר לעצומתי, חשקתי מאוד לעשן סיגריה, אולם חפיסת הסיגריות היתה מונחת בחליפה התלויה על הקיר, ואילו אני שכבתי באותה עת במיטתי מכורבל בשמיכת פוך רכה, ומתענג מהחום ששרר בה...

כאן הזדמנו ה'עצלות' וה'תאוה' לפונדק אחד, תאוה לעשן סיגריה, ועצלות לקום מהמיטה ולקחת את הסיגריה, מה עושים? אתגבר על התאוה ולא אקום? אהיה עצלן! אשבור את מידת העצלות ואקום לקחת סיגריה? אשאר תאוות!

קמתי, ניגשתי אל החליפה והוצאתי מחפיסת הסיגריות, סיגריה אחת. חיפשתי גפרורים, ואף מהם הוצאתי רק אחד. אח"כ הנחתי את הסיגריה עם הגפרור על השולחן, וחזרתי למיטה מבלי לעשן... בכך התגברתי על שתי המידות יחד....

בספר 'לקוט לקח טוב מעיד המחבר על הסיפור הבא ממקור נאמן: הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל מראשי ישיבת חברון, התקרב בסוף ימיו לאדמו"ר מתולדות אהרן ז"ע. באותם ימים בא פעם הג"ר אהרן כהן אל מרן ה'חזון איש' ז"ע וסיפר לו שאצלם עובדים על התגברות תאוות האכילה, ומכיון שמרגיש עדיין טעם באוכל, שאל ר' אהרן את החזו"א 'כיצד ניתן לכבוש את תאוות האכילה?'

'אין לי עצה לזה' - ענה לו מרן החזו"א - 'אולם דבר אחד אני יכול לומר לך שכאשר אדם מתפעל מדבר מסוים נמשכת ההתפעלות עד שרואה דבר יותר גדול ומתפעל ממנו. כיון שמתפעל מהדבר הגדול, נפסקת ההתפעלות מהדבר הקטן שקדם לו. אם אדם מרגיש טעם אמיתי בתורה' - הוסיף החזון איש - הוא אינו יכול לחוש טעם באוכל. יתירה מזו, כל מי שהרגיש אי פעם טעם אמיתי בתורה, אינו יכול לחוש טעם באוכל! אינני מאמין שה'קצות החושן' הרגיש טעם ב'קוגל', סיים החזון איש.

בספר 'הוא היה אומר' מספר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל: בבחורות עישנתי סיגריות, וכידוע פעמים תשוקת המעשן לניקוטין גדולה, עד שקשה מאוד לעמוד כנגדה.

מפירור חמץ כשם שעבודה גדולה יש להשקיע בלא לאכול אפילו משהו שבמשהו חמץ, גרוע יותר הוא לכעוס. בענין זה, העיר המשגיח הגה"צ רבי גדליה אייזמן על רבינו דבר מדהים. בכל השנים שישבתי עמו בשיבת צוות הרבנים, והמדובר על קרוב לארבעים שנה מעולם, מעולם! לא הוציא מילה של כעס מפיו. אם היה לו צער ואי שביעות רצון על מהלך מסויים, יכולנו לראות זאת בשתיקותיו.

(מתוך הספר גאון ישראל)

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א

יכולו להגיש אותו לאחר מכן לראשי החבורות ולקבל תגמול נאה. וראה זה פלא. למעלה ממאתיים בחורים רושמים מדי ערב דרשה שאורכה שעה וחצי, במשך כל לילות החנוכה, הם מחזיקים ראש, ועוקבים אחרי כל הדרשה מתחילתה ועד סופה. לא אחד ולא שניים, לא עשר ולא עשרים. למעלה ממאתיים בחורים מצליחים לעמוד בדרישה הזאת! הם כותבים את ה'פשטעל' תוך כדי, ולאחר מכן יושבים בבית המדרש ומסדרים את מה ששמעו, כותבים ביתר אריכות בשפה ברורה ובנעימה. הציבור הוכה בתדהמה. איך זה ייתכן? הרי כבר חשבנו שה'פשטעל' הוא רק מנהג קדום שכבר לא מתאים לדור שלנו, והנה מתברר שהוא מתאים גם מתאים!!! כי בכל אדם, צעיר ומבוגר כאחד, טמונים כוחות עצומים שאינם מורגשים ואינם ידועים לו. ברגע שהוא מתחיל ללחוץ את עצמו ולסחוט מעצמו יותר, הוא מגלה שיש בו מצבורות עצומים של פוטנציאל לא ממומש שאפשר לנצל ולממש ובסייעתא דשמיא לעלות ולהתעלות בתורה ובעבודת ה'.

לנוות ביתו הרבנית ואמר לה, אמרי להם אלו מצות אכלתי בליל הסדר. נאלמה הרבנית דום, אישה הגדול יודע את האמת. אך הרבי האיץ בה, אמרי, ספרי להם בלי חשש את כל הסיפור, ואכן היא סיפרה את גודל חומרותיו ויגיעותיו של הרבי במצות שמורה ומה שאירע ושרק עכשיו היא יודעת שהוא ראה זאת ובלוי אומר ודברים אכלם. בהבינו שזה רצון השם שלא לכעוס ושלוש ושררו בבית. הוסיף הרב מאפטא ואמר ידעתי שאלו לא מצותי והם מצות פשוטות יחסית, אך ברור היה שאפילו פירור קטן של כעס גרוע

ידוע המנהג בצאנו שהרבי אומר 'פשטעל', כלומר לפלול תורני, בכל לילה מלילות החנוכה, אחרי הדלקת הנרות. עכשיו, מה זה הפלפול? הרבי לוקח נושא כלשהו שקשור לחנוכה בדרך זו או אחרת, ומתחיל לדון בו תוך שהוא מצטט גמרות וראשונים מכל רחבי הש"ס, זאת דרשה מאוד מורכבת וצריך להחזיק ראש במשך שעה וחצי ולפעמים יותר... בזמן שהרבי אומר את הפלפול, הפרענצ'ס עמוסים בבחורים, מאות בחורים עומדים מדי ערב וצריכים להקשיב לדרשה שלא נגמרת... פעם חשבו שאין מה לעשות, זה המנהג, מי שמקשיב מקשיב, מי שלא לא, אבל ככה נוהגים אצלנו וזהו זה. היה ברור שאי אפשר לצפות מהבחורים, וגם לא מהאברכים שאינם ממש תלמידי חכמים מובהקים, להחזיק ראש לאורך כל הפשטעל. בחורים בדור שלנו? הם מסוגלים להחזיק ראש שעה וחצי??? זה בלתי אפשרי! ואז באו אנשים שהחליטו שזה כן אפשרי. החליטו לעשות מבצע לבחורים, ואמרו שהבחורים שיכתבו את הפשטעל מתחילתו ועד סופו,

המשך מעמוד 21 | קוראי 'גישמאק בלימוד'

תפילה קצרה שהוא רוצה נעיונות ברצון של הקב"ה, והרצון זה לימוד התורה, ורצוני זה רצוני, וממילא תתקבל תפילתו והוא יחוש במתיקות ועריבות התורה הקדושה". **הבה"ח שמעון נויבירט** מציע פשוט להתחנן בברכת 'והערב נא'... "התפילה הזאת מיועדת בדיוק בשביל זה! צריכים להתבונן בברכה הזו ולא לעבור עליה מהר אלא באמת לומר אותה מעומקא דליבא". אחד המגיבים אמר: "שמעתי מרבותי דרך שאני מיישם אותה כבר הרבה זמן וזה עובד: לחשוב כאילו שאתה קורא סיפור, ובשביל להשלים את הפאזל אתה לוקח נתונים מהגמרא. כגון: יוסף חפר בור בשכונת מאה שערים, הגיע שמעון ונפל פנימה, מה קרה לו? נקרעו לו הבגדים. הוא הולך לחייט לתקן... והיה צריך לשלם 50 שקלים על התיקון, עכשיו הוא בא לבעל הבור ומבקש ישלם, אבל בעל הבור טוען "חמור ולא כלים...", מה עושים?. כשלומונים כך, מתחברים לסוגיא הנלמדת ומרגישים גישמאק". אשריכם ישראל..

שולט ויודע - אחרי כמה ימים תרגיש גישמאק לאין שיעור וכבונוס מהצד אתה גם מרוויח שאתה הולך לישון בצורה יהודית וייחודית". **הבה"ח נתן דמן**: "תגידו לבלומנסטריך שיחשוב מי כתב את הגמרא והראשונים, ובמחשבה מעמיקה. לא רק מלמעלה וללכת הלאה, אלא באמת ייכנס לזה מי זה אביי, מי זה רבא, מי היה רש"י וכמה היתה גדולתם של בעלי התוס' והראשונים והאחרונים האחרים. זה יצר אצלו חשיבות לאין שיעור, ויביא את התוצאה". **הבה"ח נחמן וייס** מוסיף הצעה משלו: "שילמד את הגמרא שלב אחר שלב ולא יעשה שקר בנפשו שהוא מבין, אלא באמת ילמד טוב, עד שיבין באמת את מה שכתוב. לאחר כמה ימים ירגיש נעיונות גדולה". **הבה"ח נח שרייבר מציע הצעה נפלאה**: "תחשוב כמה מחשבה הם השקיעו לפני שכתבו את הגמרא ואת ההלכה, כמה דם ויזע הורידו על כל שורה שכתובה בגמרא. זה מביא לעמקות שא"א להסביר ותוצאה מהדבר הזה כמוזבן זה הגישמאק". **הבה"ח אברהם שמואל רייכר מוסיף**: "לפני שמתחיל ללמוד שיישא

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מהי פרשת 'פתוחה' ומהי פרשה 'סתומה'?
- ◆ מדוע ראוי לעשות את התפילין מעור בהמה גסה?
- ◆ האם צריך למדוד את ריבוע התפילין באמצעות 'קְלִיפָּר'?

האחרונה של הפרשה הקודמת, והאחד בתחילת השורה הראשונה של פרשת והיה אם שמוע, ושני המרווחים יחד מצטרפים לשיעור 'תשע אותיות'; ולדעתו, באופן זה הפרשה נחשבת כסתומה בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הרא"ש.

מהלכות עשיית התפילין

- את פרשיות התפילין, את 'בתי' התפילין, הן של ראש והן של יד, כולל החלק התחתון של הבתים - התיטורא והמעברתא, וכן את רצועות התפילין, יש לעשות מעור של בעל חי טהור המותר באכילה.
- לכתחילה, יש לעשות את הבתים מעור עבה של בהמה גסה בלבד, משום שבעורות הדקים נוצרים במשך הזמן נקבים רבים. וכן מנהג ישראל מזה כמאה וחמישים שנה, מאז שהמציאו את עשיית הבתים מעור בהמה גסה.
- לדעת רוב הראשונים, עור ה'בתים' של התפילין, וכן העור של הרצועות, צריכים להיות מעובדים 'לְשִׁמָּה', כיון שכל חפץ של קדושה צריך להיות מוכן מעיקרו לְשִׁם הקדושה. ואין לברך על תפילין מעור שאינו מעובד.
- הלכה למשה מסיני, שהתפילין צריכות להיות מרובעות. ונחלקו הראשונים בביאור הלכה זו, ולהלכה, הן התיטורא, הן התפירות, והן הַבֵּית, צריכים להיות מרובעים. ולמרות שלא ניתן לדייק לחלוטין בריבוע התפילין, חובה להגיע לדיק המירבי; אך אין צורך להשתמש בכלי המדידה שהתחדשו בדורות האחרונים, כגון 'קְלִיפָּר', ודי בכך שבעין רגילה הריבוע נראה מדויק.
- את הַבֵּית של התפילין, הן של ראש והן של יד, יש לעשות מחתיכת עור אחת. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשתי חתיכות עור שחוברו יחד בתפירה, או בַּדְּבָק - אם הן נחשבות כחתיכה אחת לענין זה, ולכתחילה ראוי לעשות את הַבֵּית מעור העשוי מקשה אחת.

פרשיות 'פתוחות' ו'סתומות' בספר תורה ובתפילין

- לדעת הרמב"ם, פרשה 'פתוחה' - פותחת את השורה, ופרשה סתומה, מתחילה באמצע שורה. ולדעת הרא"ש, פרשה פתוחה - מופיעה לאחר מרווח פתוח, המסתיים בסוף שורה, או מתחיל בראש שורה, ואינו נוגע משני צידי פְּתָתָב, אלא 'פתוח' בצידו האחד לצד העמוד. ופרשה סתומה - מופיעה לאחר מרווח ה'סתום' משני עבריו בכתב.
- הפרשיות קדש, והיה כי יביאך, ושמע ישראל, שבתפילין - יש לעשותן 'פתוחות', ופרשת והיה אם שמוע - לדעת רוב הראשונים, צריך לעשותה סתומה, ויש שהכשירו בדיעבד גם כשעשאה פתוחה.
- בין הפרשיות ה'פתוחות' וה'סתומות' בספר התורה ובפרשיות התפילין, יש להותיר מרווח הראוי לכתבת תשע אותיות, בגודל הכתב שבו נכתבות הפרשיות בספר תורה זה, או בתפילין אלו. ולכתחילה צריך שהמרווח יהיה ראוי לכתבת המילה 'אשר' שלוש פעמים, כולל שני המרווחים שבין המילים, וכולל ששת המרווחים שבין האותיות.
- כאמור, לדעת הרמב"ם, פרשה 'פתוחה' מתחילה בראש שורה. ויש להקפיד שתחילת הפרשה תהיה בראש השורה ממש; ואם הניח בתחילת השורה מרווח המספיק לכתבת המילה 'אשר', אין להחשיב את הפרשה כפתוחה.
- המנהג מקדמת דנא לעשות בספרי תורה את המרווחים בין הפרשות ה'פתוחות' וה'סתומות' באופן המועיל בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הרא"ש.
- לדעת השולחן ערוך, בפרשיות התפילין 'סותמים' את פרשת והיה אם שמוע באופן הכשר רק לדעת הרמב"ם, דהיינו, שמתחילים לכותבה באמצע השורה הראשונה. אולם, לדעת הט"ז, יש להותיר שני מרווחים הפחותים משיעור כתיבת תשע אותיות, האחד בסוף השורה

איך מנהל הבנק הוזעק ביום שישי למצוא את הבחור שנצפה במצלמות האבטחה כשהוא יושב על המדרגות המובילות לביתו של המנהל הבכיר ב'דרשו'???

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב

את הסיפור הבא שמעתי מפיו של אחד ממנהלי האגפים ב'דרשו', והחלטתי לשתף את קוראי 'לקראת שבת' בתוכנו, כי הוא מלמד רבות גם על הארגון וגם על הנבחנים הנפלאים...

הסיפור מתחיל באחד הימים בשבוע שעבר. מנהל בכיר ב'דרשו' מקבל שיחת טלפון מודאגת מאנשי ביתו: "עברנו במקרה על הצילומים של מצלמות האבטחה וראינו משהו מוזר מאוד..."

מסתבר שכמה ימים קודם לכן, נצפה בחור לא מוכר שהתיישב על המדרגות מול דלת ביתם, והמתין שם במשך כחצי שעה או יותר. מיוזענו הרגיע את בני הבית ואמר שכשהוא ישוב הביתה הוא יבדוק במה דברים אמורים. ואכן לעת ערב, כששב לביתו הוא עיין בצילומים ונהרה התפשטה על פניו...

"זה הבחור הזה", הוא אמר, ובני הבית לא מצליחים להבין, "איזה בחור?..." "נו... הבחור מהמבחן..."

השלב הזה של השיחה אמור היה להלחיץ עוד יותר, אבל בני הבית כבר הבינו במה מדובר...

"היה זה ביום שישי, היינו צריכים להגיע להלוויה של אחד מתושבי השכונה שהלך לעולמו בשיבה טובה", מספר הבכיר ב'דרשו'...

"בעודי צועד בתוך קהל המלווים, ניגש אלי בחור צעיר, ומבקש ממני טובה: 'אני הייתי אמור לעשות היום מבחן ב'דרשו'... למדתי 'דף היומי בהלכה' והתכוננתי היטב למבחן, אבל עכשיו יש כאן הלוויה שבה אני נאלץ להשתתף, ולכן אני שואל אותי יש דרך להשלים את המבחן...'".

"השבת לך, האמת... אני לא יודע! אני לא בקי בנהלים, זה לא קשור למחלקה הספציפית שאני מנהל, אבל אני יכול לבדוק."

"הרמתי טלפון לגורם הרלוונטי והוא ענה לי שבאמת אין אפשרות להשלים ולקבל מלגה, יש אפשרות לעשות השלמות במקרים חריגים רק כדי לשמור על הרצף, אבל בכל מקרה מי שלא עושה את המבחן בזמן הנדרש לא יכול לקבל מלגה."

"אבל חשבתי לעצמי, הרי הבחור הזה השקיע והתאמץ, ככה נאכזב אותו? אולי אני יכול לעזור לו למרות הכל..."

"מאחר והבן שלי אחראי על מקום מבחן ביום חמישי, התקשרתי הביתה וביקשתי שיבדקו אם נשאר לו אולי טופס אחד ריק. בדקו ואמרו שאכן כן, נשאר מבחן אחד ריק. התחלתי לחפש את הבחור בין קהל המלווים ולא מצאתי אותו. אני אמנם מכיר אותו מהשכונה

אבל איני יודע מה שמו...

"לא מצאתי אותו, ואז נזכרתי שבעצם ראיתי אותו מגיע לסיום הגדול של 'דרשו' יחד עם בחור אחר שאני מכיר, בנו של מנהל סניף הבנק של 'דרשו'..."

"התקשרתי למנהל הצדיק של סניף 'מרכנתיל' במאה שערים, ר' גואל שורקי, שנדהם לראות את המספר שלי על הצג ביום שישי בצהריים: 'חשבתי שגם ב'דרשו' לא עובדים בשעות כאלו', הוא אמר לי בחביבות, ואני השבתי לו שיש כאן מקרה מיוחד, ואני חייב לדעת מי הוא החבר שהגיע יחד עם הבן שלו לסיום של 'דרשו' בארנה..."

"הוא חשב שקרה לי משהו... 'מה אכפת לך עכשיו עם מי הבן שלי הגיע לסיום?', הוא לא הבין, אבל אני אמרתי לו שזה דחוף, והוא אכן עשה בירורים ולבסוף הצליח להגיע לזהותו המדויקת של הבחור המבוקש. קיבלתי גם את מספר הטלפון, התקשרתי אליו הביתה והזמנתי אותו לבוא לביתי כדי לקבל מבחן."

"הבחור הגיע מיד, נתתי לו את טופס הבחינה ואמרתי לו שיקח את המבחן הביתה או לבית הכנסת הסמוך, יעשה את המבחן ויביא אותו בחזרה אלי בהקדם, בצירוף אישור של ההורים שלו שהוא עשה את המבחן לפי הכללים בלי לעיין במשנה ברורה תוך כדי וכו'. 'אבל הבחור החליט כנראה שחבל על הזמן, הוא התיישב על המדרגות מול ביתי, ועשה את המבחן במקום... ומכאן הצילומים המוזרים במצלמת האבטחה...'". אשריכם ישראל...